

I

(Aktai, priimti remiantis EB ir (arba) Euratomo steigimo sutartimis, kuriuos skelbti privaloma)

REGLAMENTAI

TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 1099/2009

2009 m. rugsėjo 24 d.

dėl žudomų gyvūnų apsaugos

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 37 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

pasikonsultavusi su Regionų komitetu,

kadangi:

- (1) 1993 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 93/119/EB dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant arba užmušant ⁽³⁾ nustatytos skerdžiamų ar žudomų gyvūnų apsaugos Bendrijoje bendros būtinios taisyklės. Nuo priėmimo ši direktyva nebuvo iš esmės keičiama.
- (2) NET sudarius geriausias galimas technines sąlygas gyvūnams žudyti, jie gali patirti skausmą, nerimą, baimę ar kitokio pobūdžio kančių. Tam tikri su žudymu susiję veiksmai gali kelti įtampą ir visi svaiginimo metodai turi tam tikrų trūkumų. Ūkio subjektai ar bet kuris gyvūnų žudyme dalyvaujantis asmuo turėtų imtis reikiamų priemonių skerdžiamų ar žudomų gyvūnų skausmui išvengti ir jų nerimui bei kančioms sumažinti,

atsižvelgdami į geriausią šios srities praktiką ir metodus, kuriuos leidžiama naudoti pagal šį reglamentą. Todėl reikėtų laikyti, kad skausmas, nerimas ar kančios gali būti išvengiami, jei ūkio subjektai ar bet kuris gyvūnų žudyme dalyvaujantis asmuo nesilaiko vieno iš šio reglamento reikalavimų arba naudoja leidžiamus, tačiau ne naujausius metodus, dėl aplaidumo arba tyčia sukeldami gyvūnams skausmą, nerimą ar kančių.

- (3) Skerdžiamų ar žudomų gyvūnų apsaugą nuo 1974 m. reglamentuoja Bendrijos teisė, o ji buvo visapusiškai įtvirtinta Direktyva 93/119/EB. Tačiau pastebėta, kad valstybėse narėse ši direktyva įgyvendinama labai nevienodai, ir pabrėžta, kad yra didelių su gerove susijusių problemų ir skirtumų, kurie gali turėti įtakos šio sektoriaus ūkio subjektų konkurencingumui.
- (4) Gyvūnų gerovė – tai Bendrijos vertybė, įtvirtinta Europos bendrijos steigimo sutarties protokolu Nr. 33 dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės (toliau – Protokolas Nr. 33). Skerdžiamų ar žudomų gyvūnų apsauga – visuomenei svarbus klausimas, turintis įtakos vartotojų požiūriui į žemės ūkio produktus. Be to, geresnė skerdžiamų gyvūnų apsauga padeda užtikrinti geresnę mėsos kokybę ir netiesiogiai daro teigiamą poveikį darbuotojų saugai skerdyklose.
- (5) Nacionalinės teisės aktai dėl skerdžiamų ar žudomų gyvūnų apsaugos turi įtakos konkurencijai ir, atitinkamai, Europos bendrijos steigimo sutarties I priede nurodytų gyvūninės kilmės produktų vidaus rinkos veikimui. Siekiant užtikrinti tinkamą šių produktų vidaus rinkos raidą, būtina nustatyti bendras taisykles.

⁽¹⁾ 2009 m. gegužės 6 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ 2009 m. vasario 25 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ OL L 340, 1993 12 31, p. 21.

- (6) Europos maisto saugos tarnyba (EMST), įsteigta 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 178/2002 nustatančiu maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančiu Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančiu su maisto saugos klausimais susijusias procedūras⁽¹⁾, priėmė dvi nuomones dėl tam tikrų rūšių gyvūnų svaiginimo ir žudymo pagrindinių sistemų gerovės aspektų – 2004 m. nuomonę dėl dažniausių prekybos tikslais auginamų rūšių gyvūnų pagrindinių svaiginimo ir žudymo sistemų gerovės aspektų ir 2006 m. nuomonę dėl prekybos tikslais auginamų ūkinių elnių, ožkų, triušių, stručių, ančių, žąsų ir putpelių pagrindinių svaiginimo ir žudymo sistemų gerovės aspektų. Siekiant atsižvelgti į tas mokslines nuomones, reikėtų atnaujinti šios srities Bendrijos teisę. Rekomendacijos laipsniškai atsakyti anglies dioksido naudojimo kiaulėms žudyti ir paukščių svaiginimo vandens voniose naminiams paukščiams žudyti neįtrauktos į šį reglamentą, nes atlikus poveikio vertinimą paaiškėjo, kad šiuo metu ES ekonomiškai neperspektyvu atsakyti tokių rekomendacijų. Tačiau svarbu, kad šis klausimas būtų toliau svarstomas. Todėl Komisija turėtų parengti ir pateikti Europos Parlamentui bei Tarybai atskaitą dėl įvairių taikomų naminių paukščių svaiginimo metodų, visų pirma paukščių svaiginimo grupėmis vandens voniose. Be to, šiame reglamente neturėtų būti atsižvelgta į tam tikras kitas rekomendacijas, nes jos susijusios su techniniais parametrais, kurie turėtų būti įtraukti į įgyvendinimo priemones arba Bendrijos gaires. Rekomendacijos dėl ūkinių žuvų neįtrauktos į šį reglamentą, nes reikia papildomos šios srities mokslinės nuomonės ir ekonominio vertinimo.
- (7) 2007 m. Pasaulinė gyvūnų sveikatos organizacija (TEB) priėmė Sausumos gyvūnų sveikatos kodeksą, į kurį įtrauktos gyvūnų skerdimui ir gyvūnų žudymo ligų kontrolės tikslais gairės. Šiose tarptautinėse gairėse pateiktos rekomendacijos dėl gyvūnų paruošimo, suvaržymo, svaiginimo ir kraujo nuleidimo skerdyklose ir gyvūnų žudymo užkrečiamųjų ligų protrūkių metu. Į šias tarptautines normas taip pat turėtų būti atsižvelgta šiame reglamente.
- (8) Nuo Direktyvos 93/119/EB priėmimo skerdykloms taikomi Bendrijos maisto saugos teisės aktai buvo gerokai iš dalies pakeisti priėmus 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos⁽²⁾ ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 853/2004, nustatantį konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus⁽³⁾.
- Šiuose reglamentuose pabrėžiama maisto sektoriaus ūkio subjektų atsakomybė užtikrinti maisto saugą. Be to, skerdyklose atliekama patikrinimo prieš patvirtinimą procedūra – kompetentingos institucijos patikrina skerdyklų konstrukciją, išplanavimą ir įrangą, siekdamas užtikrinti, kad jie atitiktų taikytinas technines maisto saugos taisykles. Skerdyklose, jas statant ir projektuojant, taip pat renkantis jose naudojamą įrangą, turėtų būti labiau atsižvelgiama į gyvūnų gerovės aspektus.
- (9) Maisto grandinėje atliekamų oficialių patikrinimų tvarka taip pat buvo pakeista, priėmus 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių⁽⁴⁾, ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 854/2004, nustatantį specialiąsias gyvūninės kilmės produktų, skirtų vartoti žmonėms, oficialios kontrolės taisykles⁽⁵⁾.
- (10) Sąlygos, kuriomis žudomi ūkinės paskirties gyvūnai, turi tiesioginės arba netiesioginės įtakos maisto, pašarų ar kitų produktų rinkai ir susijusių ūkio subjektų konkurencingumui. Todėl tokius žudymo veiksmus turėtų reglamentuoti Bendrijos teisė. Tačiau tradicinių rūšių ūkiniai gyvūnai, pvz., arkliai, asilai, galvijai, avys, ožkos ar kiaulės, gali būti laikomi dėl kitais tikslais, pvz., kaip gyvūnai augintiniai, parodoms skirti gyvūnai, darbui ar sportui. Jei žudant tokių rūšių gyvūnus gaunami maisto ar kitokie produktai, šie veiksmai turėtų būti įtraukti į šio reglamento taikymo sritį. O laukinių ar benamių gyvūnų žudymui populiacijos kontrolės tikslais šis reglamentas neturėtų būti taikomas.
- (11) Žuvų fiziologija labai skiriasi nuo sausumos gyvūnų fiziologijos, o ūkinės žuvis užmušamos ir žudomos labai skirtingomis sąlygomis, visų pirma labai skiriasi tikrinimas. Be to, palyginti su kitomis ūkinių gyvūnų rūšimis, žuvų svaiginimo moksliniai tyrimai kur kas mažiau išplėtoti. Reikėtų nustatyti atskiras žudomų žuvų apsaugos normas. Todėl šiuo metu žuvis taikomos nuostatos turėtų apimti tik esminį principą. Tolesnės Bendrijos iniciatyvos turėtų būti grindžiamos EMST atliktu moksliniu žuvų skerdimui ir žudymo rizikos vertinimu bei atsižvelgiant į socialines, ekonomines ir administracines pasekmes.

⁽¹⁾ OL L 31, 2002 2 1, p. 1.

⁽²⁾ OL L 139, 2004 4 30, p. 1.

⁽³⁾ OL L 139, 2004 4 30, p. 55.

⁽⁴⁾ OL L 191, 2004 5 28, p. 1.

⁽⁵⁾ OL L 226, 2004 6 25, p. 83.

- (12) Etinė pareiga – nužudyti didelį skausmą kenčiančius produktyvius gyvūnus, jei nėra ekonomiškai pagrįstų priemonių šiam skausmui numalšinti. Dažniausiai yra galimybė gyvūnus nužudyti laikantis tinkamų gerovės sąlygų. Tačiau išimtiniais atvejais, pvz., įvykus nelaimingiems atsitikimams atokiose vietovėse, kuriose gyvūnų negali pasiekti kompetentingi darbuotojai ir įranga, tinkamų gerovės taisyklių laikymasis galėtų prailginti jų kančias. Todėl siekiant gyvūnų gerovės reikėtų netaikyti tam tikrų šio reglamento nuostatų priverstiniam žudymui.
- (13) Kartais gyvūnai gali būti pavojingi žmonėms, kelti grėsmę jų gyvybei, stipriai sužeisti arba užkrėsti mirtinomis ligomis. Paprastai šių pavojų išvengiama, tinkamai apribojus gyvūnų laisvę, tačiau tam tikromis aplinkybėmis taip pat gali prireikti nužudyti pavojingus gyvūnus, kad toks pavojus nebekiltų. Tuomet ne visada įmanoma nužudyti gyvūną kartu visiškai užtikrinant jo gerovę, nes priemonių reikia imtis skubiai. Todėl būtina nustatyti leidžiančias nukrypti nuostatas nuo pareigos svaiginti arba nedelsiant nužudyti gyvūną tokiais atvejais.
- (14) Medžioklės ar pramoginės žvejybos sąlygos labai skiriasi nuo ūkinių gyvūnų žudymo sąlygų, ir medžioklė reglamentuojama specialiais teisės aktais. Todėl reikėtų netaikyti šio reglamento žudymui medžiodant ar pramoginės žvejybos metu.
- (15) Protokole Nr. 33 taip pat pabrėžiama, kad formuojant ir įgyvendinant įvairių sričių, *inter alia*, žemės ūkio ir vidaus rinkos Bendrijos politiką reikia laikytis teisinių ar administracinių valstybių narių nuostatų ir tradicijų, visų pirma susijusių su religinėmis apeigomis, kultūros tradicijomis ir regionų paveldu. Todėl tikslinga netaikyti šio reglamento kultūros renginiams, jei gyvūnų gerovės reikalavimų laikymasis turėtų neigiamos įtakos pačiai renginio esmei.
- (16) Be to, kultūros tradicijos – tai paveldėti, nusistovėję arba įprasti mąstymo, veiklos ar elgesio modeliai, kuriais iš esmės įprasminama tai, kas perduota pirmtakų arba buvo iš jų perimta. Jos padeda puoselėti ilgalaikius socialinius kartų ryšius. Jei šie veiksmai neturi įtakos gyvūninės kilmės produktų rinkai ir jie neįrengiami gamybos reikmėmis, tikslinga netaikyti šio reglamento gyvūnų žudymui per tokius renginius.
- (17) Naminiai paukščiai, triušiai ir kiškiai asmeniniam vartojimui skerdziami ne tokiu mastu, kad ši veikla galėtų turėti įtakos komercinių skerdyklų konkurencingumui.
- Be to, veiksmai, kurių turi imtis valdžios institucijos nustatant ir kontroliuojant visą tokią veiklą, būtų neproporcingi galimoms spręstinoms problemoms. Todėl tokiam žudymui tikslinga netaikyti šio reglamento.
- (18) Direktyva 93/119/EB nustatyta leidžianti nukrypti nuostata dėl skerdziamų gyvūnų svaiginimo skerdyklose atliekant religines apeigas. Kadangi Bendrijos nuostatos, taikomos gyvūnų skerdimui atliekant religines apeigas, buvo skirtingai perkeltos į nacionalinę teisę, atsižvelgiant į skirtingas valstybių narių aplinkybes ir tai, kad nacionalinėse taisyklėse numatyti platesnio masto klausimai nei numatyti šime reglamente, svarbu išlaikyti leidžiančią nukrypti nuostatą dėl gyvūnų svaiginimo prieš skerdimą, tačiau užtikrinant tam tikro lygio kiekvienos valstybės narės subsidiarumą. Todėl šiame reglamente paisoma religijos pasirinkimo laisvės ir teisės išpažinti savo religiją ar tikėjimą laikant pamaldas, mokant tikėjimo, jį praktikuojant ar atliekant apeigas, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 10 straipsnyje.
- (19) Turima pakankamai mokslinių įrodymų, kad stuburiniai gyvūnai yra jautrūs, todėl juos reikėtų įtraukti į šio reglamento taikymo sritį. Tačiau ropLIAI ir varliagyviai Bendrijoje paprastai ūkiuose neauginami ir todėl nebūtų tikslinga ar proporcinga juos įtraukti į šio reglamento taikymo sritį.
- (20) Daugelis žudymo metodų sukelia gyvūnams skausmą. Todėl prieš nužudant gyvūną arba jo žudymo metu jį reikia apsvaiginti, kad gyvūnas netektų sąmonės ir taptų nejautrus. Gyvūno sąmonės ir jautrumo netekimo lygį nustatyti sudėtinga ir tam reikia taikyti mokslškai patvirtintus metodus. Tačiau norint praktiškai įvertinti procedūros veiksmingumą reikėtų naudoti stebėsenos rodiklius.
- (21) Svaiginimo veiksmingumas daugiausia stebimas, vertinant gyvūno sąmoningumą ir jautrumą. Iš esmės gyvūno sąmoningumas – tai jo gebėjimas jausti emocijas ir kontroliuoti valingus judesius. Neatsižvelgiant į tam tikras išimtis, pvz., imobilizaciją elektros srove ar kitaip sukeltą paralyžių, galima manyti, kad gyvūnas yra netekęs sąmonės, kai jis praranda įprastą stovimą padėtį, jis nėra budrus ir neturi teigiamų ar neigiamų emocijų, pvz., baimės ar susijaudinimo, požymių. Gyvūno jautrumas – tai iš esmės jo gebėjimas jausti skausmą. Apskritai galima manyti, kad gyvūnas nejautrus, jei neveikia jokie jo refleksai ar jis nereaguoja į dirgiklius, pvz., garsą, kvapą, šviesą ar fizinį kontaktą.

- (22) Siekiant išspręsti naujus ūkininkams ir mėsos pramonės subjektams kylančius sunkumus, nuolat kuriami ir rinkai siūlomi nauji svaiginimo metodai. Todėl svarbu įgalinti Komisiją tvirtinti šiuos naujus svaiginimo metodus, užtikrinant vienodą aukšto lygio gyvūnų apsaugą.
- (23) Bendrijos gairės – tai naudinga priemonė, kuria naudodamiesi ūkio subjektai ir kompetentingos institucijos gali gauti konkrečios informacijos apie taikytinus parametrus, užtikrinančius aukšto lygio gyvūnų apsaugą ir kartu vienodas sąlygas visiems ūkio subjektams. Todėl būtina įgalinti Komisiją parengti tokias gaires.
- (24) Kai kuriais svaiginimo metodais, atsižvelgiant į tai, kaip jie naudojami skerdziant ar žudant, gyvūnus galima nužudyti išvengiant skausmo ir sumažinant gyvūnų nerimą ar kančias. Kiti svaiginimo metodai gali nesukelti gyvūnų mirties, ir gyvūnai gali atgauti sąmonę ar jautrumą vykdant tolesnes skausmą sukeliančias procedūras. Todėl taikant tokius metodus turėtų būti kartu taikomi ir kiti metodai, kurie tikrai sukeltų gyvūnų mirtį prieš jiems atgaunant sąmonę. Todėl labai svarbu konkrečiai nurodyti, kuriuos svaiginimo metodus reikia taikyti kartu taikant žudymo metodą.
- (25) Dėl daugelio veiksnių praktinio gyvūnų svaiginimo sąlygos ir rezultatai būna įvairūs. Todėl apsvaiginimo rezultatus reikėtų nuolat vertinti. Tam ūkio subjektai turėtų nustatyti tipinę kontrolinę grupę, pagal kurią būtų galima patikrinti svaiginimo metodų veiksmingumą, atsižvelgiant į gyvūnų grupės vieningumą ir kitus esminius veiksnius, pvz., naudojamą įrangą ir dalyvaujantį darbuotojus.
- (26) Gali būti patvirtinta, kad kai kurie svaiginimo protokolai yra pakankamai patikimi, kad gyvūnai būtų negrįžtamai nužudyti bet kokiais sąlygomis, jeigu taikomi pagrindiniai parametrai. Tokiais atvejais svaiginimo patikrinimai būtų nereikalingi ir neproporcingi. Todėl tikslinga numatyti galimybę leisti nukrypti nuo reikalavimų, susijusių su svaiginimo patikrinimais, jeigu esama pakankami mokslinių įrodymų, kad taikant atitinkamą svaiginimo protokolą užtikrinama, jog visi gyvūnai, tam tikromis komercinėmis sąlygomis, būtų negrįžtamai nužudyti.
- (27) Gyvūnų gerovei labai didelės įtakos turi kasdienė veiklos valdymo tvarka, o patikimus rezultatus galima gauti tik tuo atveju, jei ūkio subjektai parengia stebėsenos priemonės poveikiui vertinti. Todėl reikėtų nustatyti standartines, rizika pagrįstas visų gamybos ciklo etapų veiklos procedūras. Jose reikėtų nustatyti aiškius tikslus, atsakingus asmenis, veikimo būdus, pamatuojamus kriterijus ir stebėsenos bei registravimo tvarką. Kiekvienam svaiginimo metodui nustatyti pagrindiniai parametrai turėtų būti taip apibrėžti taip, kad būtų užtikrintas tinkamas visų į šį procesą įtrauktų gyvūnų apsvaiginimas.
- (28) Tinkamai parengti ir kvalifikuoti darbuotojai užtikrina geresnes gyvūnų paruošimo sąlygas. Kompetencija gyvūnų gerovės srityje apima pagrindinių atitinkamų rūšių gyvūnų elgesio modelių, poreikių, sąmoningumo ir jautrumo požymių išmanymą. Be to, reikia turėti techninių žinių, susijusių su naudojama svaiginimo įranga. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad darbuotojai, atliekantys tam tikrus skerdimą veiksmus, ir asmenys, prižiūrintys sezoninį kailinių gyvūnų žudymą, turėtų kompetencijos sertifikatą, atitinkantį jų vykdomą veiklą. Tačiau reikalavimas kitiems gyvūnų žudantiems darbuotojams taip pat turėtų kompetencijos sertifikatus būtų neproporcingas siekiamiems tikslams.
- (29) Gali būti laikoma, kad kelerių metų patirtį turintys darbuotojai turi tam tikro lygio kompetenciją. Todėl šiame reglamente reikėtų nustatyti tokiems darbuotojams taikomą pereinamojo laikotarpio nuostatą, susijusią su kompetencijos sertifikato reikalavimu.
- (30) Svaiginimo įranga kuriama ir projektuojama taip, kad būtų veiksmingai naudojama tam tikromis sąlygomis. Todėl siekdami užtikrinti optimalią gyvūnų gerovę, gamintojai turėtų teikti naudotojams išsamias instrukcijas dėl sąlygų, kuriomis turėtų būti naudojama įranga ir vykdoma jos techninė priežiūra.
- (31) Siekiant užtikrinti svaiginimo ir suvaržymo įrangos veiksmingumą, turėtų būti vykdoma tinkama tokios įrangos techninė priežiūra. Kai kurias intensyviai naudojamos įrangos dalis gali reikėti keisti ir net retai naudojama įranga gali tapti mažiau veiksminga dėl korozijos ar kitų aplinkos veiksnių. Be to, kai kurią įrangą reikia tiksliai kalibruoti. Todėl ūkio subjektai ar bet kuris gyvūnų žudyme dalyvaujantis asmuo turėtų vykdyti tokios įrangos techninės priežiūros procedūras.
- (32) Gyvūnų suvaržymas būtinas operatorių saugai ir tinkamam kai kurių svaiginimų metodų taikymui. Tačiau suvaržymas gali sukelti nerimą gyvūnams ir todėl turėtų būti taikomas kuo trumpesnį laikotarpį.

- (33) Netinkamai apsvaiginti gyvūnai gali patirti kančių. Todėl šiame reglamente reikėtų nustatyti reikalavimus dėl tinkamos atsarginės svaiginimo įrangos, kuria būtų galima sumažinti gyvūnų skausmą, nerimą ar kančias.
- (34) Skirtingose valstybėse narėse naminių paukščių, triušių ir kiškių, skerdziamų siekiant tiesiogiai tiekti nedidelį mėsos kiekį galutiniam vartotojui arba vietos mažmeninės prekybos įstaigoms, kurios tokią mėsą tiesiogiai tiekia kaip šviežią mėsą galutiniam vartotojui, skerdimo mastas skiriasi dėl skirtingų šių veiklą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 853/2004 1 straipsnio 3 dalies d punkte ir 4 dalyje. Tačiau svarbu užtikrinti, kad tokie veiksmai taip pat būtų taikomi tam tikri būtiniausi gyvūnų gerovės reikalavimai.
- (35) Kai kurių gyvūnų kategorijų, išskyrus naminius paukščius, triušius ir kiškius, skerdimui asmeniniam vartojimui jau yra nustatyti tam tikri būtiniausi Bendrijos reikalavimai, pavyzdžiui, išankstinio apsvaiginimo, ir nacionalinės taisyklės. Todėl tikslinga užtikrinti, kad ir šiame Reglamente būtų nustatytos būtiniausios gyvūnų gerovės taisyklės.
- (36) Reglamente (EB) Nr. 854/2004 nustatytas įmonių, iš kurių į Bendriją leidžiama importuoti tam tikrus gyvūninės kilmės produktus, sąrašas. Taikant šį sąrašą turėtų būti atsižvelgiama į skerdykloms taikomus bendrus ir papildomus reikalavimus, nustatytus šiame reglamente.
- (37) Bendrija siekia propaguoti aukštus gyvūnų populiacijų gerovės standartus visame pasaulyje, visų pirma prekybos srityje. Ji remia Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos specialius standartus ir rekomendacijas dėl gyvūnų gerovės, įskaitant ir susijusius su gyvūnų žudymu. Į tokius standartus ir rekomendacijas turėtų būti atsižvelgiama, kai pagal šį reglamentą importo tikslu reikia nustatyti lygiavertiškumą Bendrijos reikalavimams.
- (38) Ūkio subjektų organizacijų parengti geros praktikos vadovai yra vertingos priemonės, kuriomis naudojantis ūkio subjektams gali būti paprasčiau laikytis tam tikrų šiuo reglamentu nustatytų reikalavimų, pavyzdžiui, reikalavimo parengti ir įdiegti standartines veiklos procedūras.
- (39) Skerdyklos ir jose naudojama įranga suprojektuoti konkrečių kategorijų gyvūnams, numatant konkretų pajėgumą. Jei šis pajėgumas viršijamas arba jei įranga naudojama nenumatytoms reikmėms, kenkiama gyvūnų gerovei. Todėl informacija apie šiuos dalykus turėtų būti teikiama kompetentingoms institucijoms ir į ją turėtų būti atsižvelgiama tvirtinant skerdyklas.
- (40) Naudojant kilnojamasias skerdyklas gyvūnus rečiau reikia vežti didelį atstumą ir todėl gali būti geriau užtikrinama jų gerovė. Tačiau techniniai kilnojamųjų skerdyklų apribojimai skiriasi nuo stacionariųjų, ir technines taisykles gali reikėti atitinkamai keisti. Todėl šiame reglamente reikėtų numatyti galimybę nustatyti leidžiančias nukrypti nuostatas, pagal kurias kilnojamosioms skerdykloms nebūtų taikomi išplanavimo, konstrukcijos ir įrangos reikalavimai. Kol bus priimtos tokios leidžiančios nukrypti nuostatos, tikslinga leisti valstybėms narėms nustatyti ar toliau taikyti nacionalines taisykles dėl kilnojamųjų skerdyklų.
- (41) Skerdyklų konstrukcijos, išplanavimo ir įrangos srityje nuolat vyksta mokslo ir technikos pažanga. Todėl svarbu įgalinti Komisiją iš dalies keisti skerdyklų konstrukcijos, išplanavimo ir įrangos reikalavimus, užtikrinant vienodą ir patikimą gyvūnų apsaugą.
- (42) Bendrijos gairės yra naudingos, nes ūkio subjektams ir kompetentingoms institucijoms gali suteikti konkrečios informacijos apie skerdyklų konstrukciją, išplanavimą ir įrangą, kad būtų užtikrinta aukšto lygio gyvūnų apsauga ir vienodos sąlygos ūkio subjektams. Todėl būtina įgalinti Komisiją priimti tokias gaires.
- (43) Skerdžiant neapsvaigintus gyvūnus reikia tiksliai perpjauti jiems gerklę aštriu peiliu, kad gyvūnai kuo mažiau kentėtų. Be to, mechanškai nesuvaržytiems gyvūnams po to, kai jiems perpjaunama gerklė, gali būti lėčiau nuleidžiamas kraujas ir todėl gali būti prailginamos nebūtinės kančios. Galvijai, avys ir ožkos yra rūšys, kurioms daugiausia taikoma tokia skerdimo procedūra. Todėl atrajotojai, kurie skerdžiami neapsvaiginti, turėtų būti suvaržyti atskirai ir mechaniniu būdu.
- (44) Gyvūnų paruošimo ir suvaržymo skerdyklose priemonių srityje nuolat vyksta mokslo ir technikos pažanga. Todėl svarbu įgalinti Komisiją iš dalies keisti reikalavimus, taikomus gyvūnų paruošimui ir suvaržymui prieš skerdimą, užtikrinant vienodą ir patikimą gyvūnų apsaugą.

- (45) Bendrijos gairės yra naudingos, nes ūkio subjektams ir kompetentingoms institucijoms gali suteikti konkrečios informacijos apie gyvūnų paruošimą ir suvaržymą prieš skerdimą, kad būtų užtikrinta aukšto lygio gyvūnų apsauga ir vienodos sąlygos visiems ūkio subjektams. Todėl būtina įgalinti Komisiją priimti tokias gaires.
- (46) Kai kuriose valstybėse narėse sukaupia patirtis rodo, kad paskyrus kompetentingą gyvūnų gerovės pareigūną, atsakingą už gyvūnų gerovės procedūrų įgyvendinimo skerdyklose koordinavimą ir stebėjimą, šioje srityje pasiekta palankių rezultatų. Todėl šią priemonę reikėtų taikyti visoje Bendrijoje. Gyvūnų gerovės pareigūnui turėtų būti suteikta pakankamai įgaliojimų ir jis turėtų būti įgijęs pakankamai techninių žinių, kad galėtų tinkamai patarti tiesiogiai skerdimą vykdančioms darbuotojoms.
- (47) Mažoms skerdykloms, daugiausia tiesiogiai parduodančioms maisto produktus galutiniam vartotojams, nereikia sudėtingos valdymo sistemos bendriesiems šio reglamento principams įgyvendinti. Todėl reikalavimas paskirti gyvūnų gerovės pareigūną šiose skerdyklose būtų neproporcingas siejamiems tikslams, ir šiame reglamente reikėtų nustatyti leidžiančią nukrypti nuostatą dėl šio reikalavimo taikymo mažoms skerdykloms.
- (48) Gyvūnų naikinimas dažnai susijęs su krizių valdymu, kai tuo pat metu siekiama ir kitų prioritetinių tikslų, pvz., gyvūnų sveikatos, visuomenės sveikatos, aplinkosaugos ar gyvūnų gerovės. Nors svarbu, kad gyvūnų gerovės taisyklių būtų laikomasi visais gyvūnų naikinimo etapais, išimtinėmis aplinkybėmis šių taisyklių laikymasis gali kelti pavojų žmonių sveikatai arba labai sulėtinti ligos likvidavimą ir dėl to gali užsikrėsti ar žūti daugiau gyvūnų.
- (49) Todėl kompetentingoms institucijoms turėtų būti leista konkrečiais atvejais nukrypti nuo tam tikrų šio reglamento nuostatų, kai dėl gyvūnų sveikatos būklės juos reikia priverstinai žudyti ir (arba) nėra tinkamų alternatyvų jų gerovei užtikrinti. Tačiau tokių leidžiančių nukrypti nuostatų taikymas nereiškia, kad neturėtų būti vykdomas tinkamas planavimas. Tuo tikslu reikėtų stiprinti planavimą ir tinkamai įtraukti gyvūnų gerovės aspektus į užkrečiamųjų ligų neatidėliotųjų priemonių planus.
- (50) Taikant pranešimo apie gyvūnų ligas procedūras, informacija apie ligų protrūkius pagal 1982 m. gruodžio 21 d. Direktyvą 82/894/EEB dėl pranešimo apie gyvūnų ligas Bendrijoje⁽¹⁾ turi būti pranešama per Pranešimo apie gyvūnų ligas sistemą (ADNS). Šiuo metu ADNS neteikiama konkreti informacija apie gyvūnų gerovę, tačiau ateityje ji gali būti patobulinta, kad tai būtų daroma. Todėl turėtų būti priimta nuostata, leidžianti nukrypti nuo įpareigojimo pateikti ataskaitą dėl gyvūnų gerovės naikinimo atveju, kad būtų numatytas tolesnis ADNS plėtojimas.
- (51) Kuriama vis sudėtingesnė ir modernesnė svaiginimo ir suvaržymo įranga, reikalaujanti specialios patirties ir tyrimų. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kompetentingai institucijai būtų teikiama pakankama mokslinė parama, kad ja specialistai galėtų naudotis, jei reikia įvertinti naujus gyvūnų svaiginimo įrenginius ar metodus.
- (52) Visų svaiginimo metodų veiksmingumas pagrįstas pagrindinių parametrų kontrole ir reguliariu metodo vertinimu. Todėl norint tinkamai patarti ūkio subjektams gyvūnų gerovės klausimais svarbu parengti nacionalinius geros praktikos vadovus, susijusius su veiklos ir stebėsenos procedūromis, taikytina žudant gyvūnus. Tokiems vadovams parengti reikia mokslinių žinių, praktinės patirties ir suinteresuotųjų subjektų sutarimo. Todėl visų valstybių narių informaciniai centrai arba tinklai turėtų atlikti šią užduotį, bendradarbiaudami su susijusiomis suinteresuotosiomis šalimis.
- (53) Reikėtų nustatyti vienodą kompetencijos sertifikatų išdavimo tvarką. Todėl kompetencijos sertifikatus išduodančios įstaigos ar padaliniai turėtų būti akredituoti vienos nacionalinės valdžios institucijos ir remiantis suderintais standartais, kurie turėtų būti įvertinti moksliniu požiūriu. Todėl padalinys, teikiantis mokslinę paramą pagal 20 straipsnį, jei būtina, turėtų pateikti nuomonę dėl kompetencijos sertifikatus išduodančių įstaigų ar padalinių pajėgumus ir tinkamumą.
- (54) Reglamente (EB) Nr. 882/2004 nustatyta, kad kompetentinga institucija gali imtis tam tikrų veiksmų, jei nesilaikoma nuostatų, visų pirma susijusių su gerovės taisyklėmis. Todėl reikia numatyti tik papildomus veiksmus, kurių būtina imtis, jei neįgyvendinamos būtent šio reglamento nuostatos.
- (55) Reglamente (EB) Nr. 178/2002 nurodyta, kad EFSA propaguoja tarnybos veiklos srityse dirbančių organizacijų tinklo kūrimą, siekdama sudaryti palankesnes sąlygas moksliniam bendradarbiavimui, keitimuisi informacija, bendrų projektų kūrimui ir įgyvendinimui, taip pat keitimuisi patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais maisto teisės srityje.

(1) OL L 378, 1982 12 31, p. 58.

(56) Reikėtų nustatyti vienodą kompetencijos sertifikatų išdavimo ir mokymų rengimo tvarką. Todėl šiame reglamente reikėtų nustatyti atitinkamus valstybių narių įpareigojimus ir sąlygas, kurių laikantis kompetencijos sertifikatai turi būti išduodami, panaikinami arba sustabdomas jų galiojimas.

(57) Europos piliečiai tikisi, kad skerdžiant gyvūnus būtų laikomasi būtiniausių gyvūnų gerovės taisyklių. Tam tikrose vietovėse požiūris į gyvūnus taip pat priklauso nuo nacionalinio suvokimo, ir kai kuriose valstybėse yra poreikis toliau taikyti ar priimti griežtesnes nei Bendrijos lygiu sutartas gerovės taisykles. Todėl gyvūnų labai ir, jeigu tai neturėtų įtakos vidaus rinkos veikimui, tikslinga suteikti valstybėms narėms šiek tiek lankstumo išlaikyti ar tam tikrose konkrečiose srityse priimti griežtesnes nacionalines taisykles.

Svarbu užtikrinti, kad tokių nacionalinių taisyklių valstybės narės nenaudotų tokiu būdu, kad būtų pakenkta tinkamam vidaus rinkos veikimui.

(58) Kai kuriose šio reglamento taikymo srityse, prieš nustatant išsamias taisykles, visų pirma ūkinių žuvų atveju ir dėl galvijų suvaržymo juos apverčiant, Tarybai reikia daugiau mokslinės, socialinės ir ekonominės informacijos. Todėl būtina, kad Komisija, prieš siūlydama kokį nors pakeitimą tose šio reglamento taikymo srityse, pateiktų šią informaciją Tarybai.

(59) Skerdykloms planuoti, statyti ir įrengti reikia ilgalaikio planavimo ir investicijų. Todėl šiame reglamente turėtų būti numatytas atitinkamas pereinamasis laikotarpis, siekiant atsižvelgti į tai, kiek laiko pramonei reikia, kad ji galėtų prisitaikyti prie atitinkamų šio reglamento reikalavimų. Per šį laikotarpį toliau taikomi Direktyvos 93/119/EB reikalavimai skerdyklų išplanavimui, konstrukcijai ir įrangai.

(60) Valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl sankcijų, taikytinų pažeidus šio reglamento nuostatas, ir užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Šios sankcijos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios.

(61) Kadangi šio reglamento tikslo, t. y. užtikrinti suderintą požiūrį žudomų gyvūnų gerovės standartų srityje, vals-

tybės narės negali deramai pasiekti, o Bendrija dėl šio reglamento masto arba poveikio juos pasiektų geriau, Bendrija gali patvirtinti priemones pagal Sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą. Laikantis tame straipsnyje išdėstyto proporcingumo principo būtina ir tikslinga siekiant šio tikslo nustatyti specialias gyvūnų žudymą maisto produktų, vilnos, odos, kailių ar kitų produktų gamybos tikslais ir susijusius veiksmus reglamentuojančias taisykles. Šiame reglamente nenumatyta nieko, kas nėra būtina siekiant to tikslo.

(62) Šiam reglamentui įgyvendinti būtinos priemonės turėtų būti patvirtintos remiantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimu 1999/468/EB, nustatančiu Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką⁽¹⁾,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

DALYKAS, TAIKYMO SRITIS IR SAŲOKŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiame reglamente nustatomos gyvūnų, veisiamų ar laikomų maisto, vilnos, odos, kailio ar kitiems produktams gaminti, žudymo, taip pat gyvūnų žudymo naikinimo tikslu ir susijusių veiksmų taisyklės.

Tačiau žuvims taikomi tik 3 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai.

2. II skyrius, išskyrus 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, III skyrius ir IV skyrius, išskyrus 19 straipsnį, netaikomi vykdant priverstinį žudymą ne skerdykloje arba, jeigu dėl šių nuostatų taikymo kiltų tiesioginis ir didelis pavojus žmonių sveikatai ar saugai.

3. Šis reglamentas netaikomas:

a) kai gyvūnai žudomi:

i) atliekant mokslinius eksperimentus, vykdomus prižiūrint kompetentingai institucijai;

⁽¹⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

- ii) medžiojant arba pramoginės žvejybos metu; pagaminama nedaug ir jie ekonominiu požiūriu nėra reikšmingi;
- iii) per kultūros ar sporto renginius;
- b) naminiams paukščiams, triušiams ir kiškams, kuriuos jų savininkas skerdžia ne skerdykloje asmeniniam vartojimui.

2 straipsnis

Sąvokos

Šio reglamento tikslais taikomos šios sąvokos:

- a) žudymas – tyčinis veiksmas, sukeliantis gyvūno mirtį;
- b) susiję veiksmai – gyvūnų tvarkymo, laikymo aptvaruose, suvaržymo, svaiginimo ir kraujo nuleidimo veiksmai, vykdomi tokiomis sąlygomis ir toje vietoje, kurioje juos rengiamasi nužudyti;
- c) gyvūnas – stuburinis gyvūnas, išskyrus roplius ir varliagyvius;
- d) priverstinis žudymas – sužeistų ar ligomis, dėl kurių gyvūnas patiria didelį skausmą ar kančių, sergančių gyvūnų žudymas, jei nėra kitų praktinių galimybių jo skausmui ar kančioms numalšinti;
- e) laikymas aptvaruose – gyvūnų laikymas garduose, užtvarose, aptvertose teritorijose arba laukuose, susijęs su skerdykloje atliekamais veiksmais arba jų etapais;
- f) svaiginimas – tyčinis veiksmas, dėl kurio gyvūnas praranda sąmonę ir jautrumą, bet nepatiria skausmo, taip pat staigią mirtį sukeliantis veiksmas;
- g) religinės apeigos – su gyvūnų skerdimu susiję veiksmai, vykdomi laikantis religinių papročių;
- h) kultūros ar sporto renginiai – renginiai, iš esmės ir daugiausia susiję su seniai nusistovėjusiomis kultūros tradicijomis, ar sporto renginiai, taip pat lenktynės ar kitokios rungtys, per kurias negaminama mėsos ar kitų gyvūninių produktų arba, palyginti su renginio mastu, tokių produktų
- i) standartinės veiklos procedūros– raštiškų instrukcijų, skirtų vienodam konkrečios funkcijos vykdymui ar standarto taikymui užtikrinti, rinkinys;
- j) skerdimas – žmonėms vartoti skirtų gyvūnų žudymas;
- k) skerdykla – įmonė, kurioje skerdžiami sausumos gyvūnai ir kuriai taikomas Reglamentas (EB) Nr. 853/2004;
- l) ūkio subjektas – fizinis ar juridinis asmuo, vadovaujantis įmonei, vykdančiai gyvūnų žudymo ar bet kuriuos susijusius veiksmus, kuriems taikomas šis reglamentas;
- m) kailiniai gyvūnai – žinduoliai, daugiausia auginami kailiams, pavyzdžiui, audinės, šeškai, lapės, meškėnai, nutrijos ir šinšilos;
- n) naikinimas – gyvūnų žudymas visuomenės sveikatos, gyvūnų sveikatos, gyvūnų gerovės ar aplinkos apsaugos tikslais, vykdomas prižiūrint kompetentingai institucijai;
- o) naminiai paukščiai – ūkiniai paukščiai, taip pat paukščiai, nepriskiriami prie naminių paukščių, bet auginami ūkiuose kaip naminiai gyvūnai, išskyrus *Ratitae* genties paukščius;
- p) suvaržymas – procedūros, skirtos gyvūnų judesiams suvaržyti, taikymas nesukeliant jiems skausmo ar nerimo, kurių galima išvengti, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas juos veiksmingai apsvaiginti ir nužudyti;
- q) kompetentinga institucija – valstybės narės centrinė institucija, turinti įgaliojimus užtikrinti, kad būtų laikomasi šio reglamento reikalavimų, arba kita institucija, kuriai centrinė institucija perdavė tuos įgaliojimus;
- r) stuburo smegenų perdūrimas – centrinės nervų sistemos audinio ir nugaros smegenų sudraskymas įkišant prailgintą virbą į kaukolės ertmę.

II SKYRIUS

BENDRIEJI REIKALAVIMAI

3 straipsnis

Bendrieji žudymo ir susijusių veiksmų reikalavimai

1. Žudant gyvūnus ir atliekant susijusius veiksmus jiems nesukeliama skausmo, nerimo ar kančių, kurių galima išvengti.

2. Taikydami 1 dalį ūkio subjektai visų pirma imasi priemonių, užtikrinančių, kad:

a) gyvūnams būtų sudaromos patogios sąlygos ir užtikrinama apsauga, visų pirma jie būtų laikomi švarioje aplinkoje, esant tinkamai temperatūrai, ir užtikrinama, kad jie nekristų ar neslystų;

b) gyvūnai būtų apsaugoti nuo sužeidimų;

c) gyvūnai būtų ruošiami ir laikomi, atsižvelgiant į jų įprastinį elgesį;

d) gyvūnai nerodytų skausmo, baimės, kurių galima išvengti, požymių arba nesielgtų neįprastai;

e) gyvūnai nepatirtų kančių dėl to, kad yra pernelyg ilgai nešeriami ar negirdomi;

f) gyvūnai neturėtų sąveikos, kurios galima išvengti, su kitais gyvūnais, galinčiais pakenkti jų gerovei.

3. Žudymo ir susijusių veiksmų priemonės projektuojamos, konstruojamos, prižiūrimos ir eksploatuojamos taip, kad būtų užtikrinta, jog jos visus metus atitiktų 1 ir 2 dalyse nustatytus įpareigojimus numatytais priemonių naudojimo sąlygomis.

4 straipsnis

Svaiginimo metodai

1. Gyvūnai žudomi tik apsvaiginus taikant I priede nurodytus metodus ir laikantis tame priede išdėstytų specialių reikalavimų dėl tų metodų. Gyvūnas išlaikomas be sąmonės ir nejautrus iki mirties.

Panaudojus I priede nurodytus metodus, kurie nesukelia staigios mirties (toliau – paprastojo apsvaiginimo metodai), po to kuo greičiau taikoma mirtį užtikrinanti procedūra, pavyzdžiui,

kraujo nuleidimas, stuburo smegenų perdūrimas, nužudymas elektros srove arba ilgalaikės deguonies stokos užtikrinimas.

2. I priedas, atsižvelgus į mokslo ir technikos pažangą, gali būti iš dalies keičiamas remiantis EMST nuomone bei 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

Tačiau visais tokiais pakeitimais užtikrinamas gyvūnų gerovės lygis, kuris būtų bent lygiavertis lygiui, kuris užtikrinamas taikomais metodais.

3. Bendrijos gairės dėl I priede nustatytų metodų gali būti priimanos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

4. Gyvūnų, kuriems taikomi tam tikri skerdimo metodai, būtini religinėms apeigoms atlikti, atveju 1 dalies reikalavimai netaikomi, jeigu skerdimas atliekamas skerdykloje.

5 straipsnis

Svaiginimo patikrinimai

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad už svaiginimą atsakingi asmenys ar kiti paskirti darbuotojai atliktų reguliarius patikrinimus, siekdami užtikrinti, kad nuo apsvaiginimo pabaigos iki mirties gyvūnai neturėtų jokių sąmonės ar jautrumo požymių.

Tikrinama pakankamai reprezentatyvi gyvūnų grupė, o patikrinimų dažnumas nustatomas, atsižvelgiant į ankstesnių patikrinimų rezultatus ir visus veiksnius, galinčius turėti įtakos apsvaiginimo veiksmingumui.

Kai patikrinimų rezultatai rodo, kad gyvūnas nėra tinkamai apsvaigintas, už svaiginimą atsakingi asmenys nedelsdami imasi tinkamų priemonių, kaip nurodyta pagal 6 straipsnio 2 dalį parengtose standartinėse veiklos procedūrose.

2. Kai taikant 4 straipsnio 4 dalį gyvūnai žudomi prieš tai jų neapsvaiginus, už skerdimą atsakingi asmenys atlieka sistemingus patikrinimus, kad užtikrintų, jog gyvūnai, prieš atpalaiduojant jų suvaržymą neturėtų jokių sąmonės ir jautrumo požymių, ir vykdant dorojimą ar plikymą neturėtų jokių gyvybės požymių.

3. Taikydami 1 ir 2 dalį ūkio subjektai gali taikyti patikrinimo procedūras, apibūdintas 13 straipsnyje nurodytuose geros praktikos vadovuose.

4. Tam tikrais atvejais, siekiant atsižvelgti į tai, kad tam tikri svaiginimo metodai yra labai patikimi, ir remiantis EMST nuomone, 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka gali būti priimtose nuo 1 dalyje nustatytų reikalavimų leidžiančios nukrypti nuostatos.

6 straipsnis

Standartinės veiklos procedūros

1. Ūkio subjektai iš anksto planuoja gyvūnų žudymą bei susijusius veiksmus ir juos atlieka laikydamiesi standartinių veiklos procedūrų.

2. Ūkio subjektai parengia ir taiko minėtas standartinės veiklos procedūras, siekdami užtikrinti, kad žudymas ir susiję veiksmai būtų vykdomi laikantis 3 straipsnio 1 dalies.

Svaiginimo atveju standartinėse veiklos procedūrose:

- a) atsižvelgiama į gamintojų rekomendacijas;
- b) remiantis turimais moksliniais duomenimis nustatomi pagrindiniai visų taikomų svaiginimo metodų parametrai, išdėstyti I priedo I skyriuje, užtikrinant jų veiksmingumą svaiginti gyvūnus;
- c) nurodomos priemonės, kurių reikia imtis, kai 5 straipsnyje nurodyti patikrinimai rodo, kad gyvūnas nėra tinkamai apsvaigintas arba, skerdžiant gyvūnus pagal 4 straipsnio 4 dalį – kad gyvūnas vis dar turi gyvybės požymių.

3. Taikydamas šio straipsnio 2 dalį ūkio subjektas gali taikyti standartinės veiklos procedūras, apibūdintas 13 straipsnyje nurodytuose geros praktikos vadovuose.

4. Ūkio subjektai standartinės veiklos procedūras pateikia kompetentingoms institucijoms jų prašymu.

7 straipsnis

Kompetencija ir kompetencijos sertifikatas

1. Žudymą ir susijusius veiksmus vykdo tik pakankamą kompetenciją tai daryti turintys asmenys, nesukeliant gyvūnams skausmo, nerimo ar kančių, kurių galima išvengti.

2. Ūkio subjektai užtikrina, kad šiuos skerdimo veiksmus gali vykdyti tik asmenys, turintys šių veiksmų kompetencijos sertifikatus, kaip numatyta 21 straipsnyje, parodantys gebėjimą atlikti šiuos veiksmus pagal šiame reglamente nustatytas taisykles:

- a) gyvūnų paruošimas ir priežiūra prieš suvaržymą;
- b) gyvūnų suvaržymas svaiginimo ar žudymo tikslais;
- c) gyvūnų svaiginimas;
- d) veiksmingo apsvaiginimo vertinimas;
- e) gyvū gyvūnų pančiojimas ar kėlimas;
- f) gyvū gyvūnų kraujo nuleidimas;
- g) skerdimas pagal 4 straipsnio 4 dalį.

3. Nepažeidžiant 1 dalyje nustatyto įpareigojimo, kailinių gyvūnų žudymas vykdomas dalyvaujant ir tiesiogiai prižiūrint asmeniui, turinčiam 21 straipsnyje nurodytą kompetencijos sertifikatą, išduotą visiems jam prižiūrint atliekamiems veiksams vykdyti. Ūkio subjektai, turintys kailinių gyvūnų ūkius, iš anksto praneša kompetentingai institucijai apie numatytą gyvūnų žudymą.

8 straipsnis

Suvaržymo ir svaiginimo įrangos naudojimo instrukcijos

Produktai, kuriais prekiaujama kaip suvaržymo ar svaiginimo įranga, arba kurie reklamuojami kaip tokia įranga, parduodami tik tuomet, jei kartu, siekiant užtikrinti optimalias gyvūnų gerovės sąlygas, teikiamos tinkamos jų naudojimo instrukcijos. Tas instrukcijas gamintojai taip pat viešai skelbia internete.

Tose instrukcijose visų pirma nurodoma:

- a) gyvūnų, kuriems skirta ši įranga, rūšys, kategorijos, kiekis ir (arba) svoris;

- b) rekomenduojami parametrai, atitinkantys įvairias naudojimo aplinkybes, taip pat I priedo I skyriuje nustatyti pagrindiniai parametrai;
- c) svaiginimo įrangos veiksmingumo aspektų, susijusių su šiame reglamente nustatytų taisyklių laikymusi, stebėsenos metodais;
- d) rekomendacijos dėl techninės priežiūros ir, jei būtina, svaiginimo įrangos kalibravimo.

9 straipsnis

Suvaržymo ir svaiginimo įrangos naudojimas

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad visą gyvūnams suvaržyti ar svaiginti naudojamą įrangą laikantis gamintojo instrukcijų techniškai prižiūrėtų ir tikrintų specialiai tam tikslui apmokyti asmenys.

Ūkio subjektai pildo techninės priežiūros registracijos žurnalą. Jie saugo tą registracijos žurnalą ne mažiau kaip vienerius metus ir pateikia jį kompetentingai institucijai jos prašymu.

2. Ūkio subjektai užtikrina, kad atliekant svaiginimo veiksmus svaiginimo vietoje būtų pasirūpinta atitinkama atsargine įranga, kuri būtų naudojama, jei pradžioje naudota svaiginimo įranga sugestų. Atsarginės įrangos naudojimo metodas gali skirtis nuo pradžioje naudotos įrangos naudojimo metodo.

3. Ūkio subjektai užtikrina, kad gyvūnams suvaržymo įranga, įskaitant galvos suvaržymo įrangą, nebūtų naudojama tol, kol už svaiginimą ar kraujo nuleidimą atsakingas asmuo nebus pasirėngęs kuo greičiau apsvaiginti gyvūnus arba nuleisti jų kraują.

10 straipsnis

Asmeninis vartojimas

Skerdžiant gyvūnus, išskyrus naminius paukščius, triušius ir kiškius, ir atliekant susijusius veiksmus ne skerdykloje asmeniui, kai skerdimą vykdo savininkas ar savininko atsakomybe ir jo prižiūrimas asmuo, taikomi tik 3 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai.

Tačiau skerdžiant gyvūnus, išskyrus naminius paukščius, triušius, kiškius, kiaules, avis ir ožkas, ne skerdykloje asmeniui, kai skerdimą vykdo savininkas ar savininko atsakomybe ir jo prižiūrimas asmuo taip pat taikomi reikalavimai,

išdėstyti 15 straipsnio 3 dalyje ir III priedo 1.8–1.11 bei 3.1 punktuose, bei tiek, kiek tai susiję su paprastuoju apsvaiginimu, 3.2 punkte.

11 straipsnis

Naminių paukščių, triušių ir kiškių mažo kiekio tiesioginis tiekimas

1. Skerdžiant naminius paukščius, triušius ir kiškius ūkyje siekiant tiesiogiai tiekti mažus mėsos kiekius iš gamintojo galutiniam vartotojui arba vietos mažmeninės prekybos įstaigoms, kurios tiesiogiai tiekia tokią mėsą galutiniam vartotojui kaip šviežią mėsą, taikomi tik 3 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai, jeigu ūkyje skerdziamų gyvūnų skaičius neviršija didžiausio gyvūnų skaičiaus, nustatyto 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

2. Skerdžiant tokius gyvūnus, kai jų skaičius viršija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą didžiausią skaičių, taikomi šio reglamento II ir III skyriuje nustatyti reikalavimai.

12 straipsnis

Importas iš trečiųjų šalių

Šio reglamento II ir III skyriuose nustatyti reikalavimai taikomi įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 854/2004 12 straipsnio 2 dalies a punktą.

Importuojant mėsą iš trečiųjų šalių pateikiamas tinkamumo maistui sertifikatas papildomas patvirtinimu, jog buvo įgyvendinti reikalavimai, kurie yra bent lygiaverčiai šio reglamento II ir III skyriuose nustatytiems reikalavimams.

13 straipsnis

Geros praktikos vadovų rengimas ir platinimas

1. Valstybės narės skatina rengti ir platinti geros praktikos vadovus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos šio reglamento įgyvendinimui.

2. Tokius geros praktikos vadovus rengia ir platina ūkio subjektų organizacijos:

a) konsultuodamosi su nevyriausybinėmis organizacijomis, kompetentingų valdžios institucijų ir kitų suinteresuotų subjektų atstovais;

b) atsižvelgdamos į 20 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytas mokslines nuomones.

3. Kompetentinga institucija įvertina geros praktikos vadovus, kad užtikrintų, jog jie buvo parengti laikantis 2 dalies ir atitinka dabartines Bendrijos gaires.

4. Jei ūkio subjektų organizacijos geros praktikos vadovų nepateikia, kompetentinga institucija gali parengti ir paskelbti savo geros praktikos vadovus.

5. Valstybės narės perduoda Komisijai visus kompetentingų institucijų patvirtintus geros praktikos vadovus. Komisija sukuria ir tvarko tokių vadovų registracijos sistemą ir sudaro galimybę valstybėms narėms ja naudotis.

III SKYRIUS

PAPILDOMI SKERDYKLOMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

14 straipsnis

Skerdyklų išplanavimas, konstrukcija ir įranga

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad skerdyklų išplanavimas ir konstrukcija bei jose naudojama įranga atitiktų II priede nustatytas taisykles.

2. Taikydami šį reglamentą ūkio subjektai paprašius pateikia Reglamento (EB) Nr. 853/2004 4 straipsnyje nurodytai kompetentingai institucijai bent tokius duomenis apie visas skerdyklas:

- a) didžiausią kiekvienoje skerdimo linijoje per valandą paskerdžiamų gyvūnų skaičių;
- b) gyvūnų, kuriems galima naudoti turimą suvaržymo ar svainimo įrangą, kategorijas ir svorį;
- c) didžiausią gyvūnų, kuriuos galima laikyti vieno aptvaro plote, skaičių.

Kompetentinga institucija tvirtindama skerdyklą įvertina subjekto pagal pirmą pastraipą pateiktą informaciją.

3. 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka gali būti priimanamos:

- a) leidžiančios nukrypti nuostatos dėl II priede nustatytų taisyklių, taikomų kilnojamosioms skerdykloms;

- b) visi pakeitimai, kurie būtini siekiant patikslinti II priedą, atsižvelgiant į mokslo ir technikos pažangą.

Kol bus patvirtintos pirmos pastraipos a punkte nurodytos leidžiančios nukrypti nuostatos, valstybės narės gali nustatyti ar toliau taikyti kilnojamosioms skerdykloms taikomas nacionalines taisykles.

4. Šio straipsnio 2 dalies ir II priedo įgyvendinimo Bendrijos gairės gali būti priimanamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

15 straipsnis

Skerdyklose atliekami paruošimo ir suvaržymo veiksmai

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad būtų laikomasi III priede nustatytų skerdyklų veiklos taisyklių.

2. Ūkio subjektai užtikrina, kad visi pagal 4 straipsnio 4 dalį žudomi gyvūnai, prieš tai neapsvaiginti, būtų atskirai suvaržomi; atrajotojai suvaržomi mechaniškai.

Galvijų suvaržymo sistemos, kuriomis jie suvaržomi juos apverčiant ar kitoje nenatūralioje padėtyje, nenaudojamos, išskyrus pagal 4 straipsnio 4 dalį skerdžiamų gyvūnų atveju ir su sąlyga, kad jose įrengiamas įtaisas, ribojantis gyvūno galvos horizontalųjį ir vertikalųjį judėjimą, ir jas galima reguliuoti pagal gyvūno dydį.

3. Draudžiama taikyti šiuos suvaržymo metodus:

- a) sąmonę turinčius gyvūnus kelti arba kabinti;
- b) mechaninėmis priemonėmis veržti ar rišti gyvūnų kanopas ar kojas;
- c) pažeisti stuburo smegenis, pvz., naudojant įvairius durklus;
- d) siekiant imobilizuoti gyvūną naudoti elektros srovę, kuri jo neapsvaigina ar nenužudo valdomomis sąlygomis, visų pirma, elektros srovę, neveikiančią visų smegenų.

Tačiau a ir b punktai netaikomi naminiams paukščiams naudojamiems pančiams.

4. Atsižvelgus į mokslo ir technikos pažangą ir remiantis EMST nuomone, III priedas gali būti iš dalies keičiamas 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

5. III priede nustatytų taisyklių įgyvendinimo Bendrijos gairės gali būti priimamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

16 straipsnis

Skerdyklose taikomos stebėsenos procedūros

1. Laikydami 5 straipsnio ūkio subjektai parengia ir įgyvendina tinkamas stebėsenos procedūras skerdyklose.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytose stebėsenos procedūrose apibūdinama, kaip turi būti vykdomi 5 straipsnyje nurodyti patikrinimai, ir ją sudaro bent tokios sudėtinės dalys:

- a) nurodomi už stebėsenos procedūrą atsakingų asmenų vardai ir pavardės;
- b) apibrėžiami rodikliai, pagal kuriuos nustatomi svaiginamų gyvūnų sąmonės netekimo, sąmoningumo ar jautrumo požymiai, rodikliai, pagal kuriuos nustatomas pagal 4 straipsnio 4 dalį paskerstų gyvūnų gyvybės požymių nebuvimas;
- c) nustatomi kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, ar rezultatai, kuriuos rodo b punkte nurodyti rodikliai, yra patenkinami;
- d) nustatomos būtinos stebėsenos sąlygos ir (arba) laikas;
- e) nurodomas kiekvienos kontrolinės grupės gyvūnų, kuriuos būtina tikrinti vykdant stebėseną, skaičius;
- f) nustatomos tinkamos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad svaiginimo ar žudymo veiksmai būtų peržiūrimi, jei netenkinami c punkte nurodyti kriterijai, siekiant nustatyti visų trūkumų priežastis ir atitinkamai pakeisti veikslių tvarką.

3. Ūkio subjektai parengia kiekvienos skerdimo linijos specialią stebėsenos procedūrą.

4. Nustatant patikrinimų dažnumą atsižvelgiama į pagrindinius rizikos veiksnius, pavyzdžiui, skerdžiamų gyvūnų rūšių ar

dydžių, arba darbuotojų darbo tvarkos pakeitimus, siekiant užtikrinti labai patikimus rezultatus.

5. Taikydami šio straipsnio 1–4 dalis ūkio subjektai gali taikyti stebėsenos procedūras, apibūdintas 13 straipsnyje nurodytuose geros praktikos vadovuose.

6. Bendrijos gairės, susijusios su stebėsenos procedūromis skerdyklose, gali būti priimamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

17 straipsnis

Gyvūnų gerovės pareigūnas

1. Ūkio subjektai kiekvienoje skerdykloje skiria gyvūnų gerovės pareigūną, kuris padeda jiems užtikrinti, kad toje skerdykloje būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių.

2. Gyvūnų gerovės pareigūnas tiesiogiai pavaldus ūkio subjektui ir tiesiogiai jam atsiskaito su gyvūnų gerove susijusiais klausimais. Jis gali reikalauti, kad skerdyklų darbuotojai imtųsi visų veiksnių padėčiai ištaisyti, būtinų užtikrinti, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių.

3. Gyvūnų gerovės pareigūno atsakomybės sritys nustatomos standartinėse skerdyklų veiklos procedūrose ir apie jas pranešama visiems susijusiems darbuotojams.

4. Gyvūnų gerovės pareigūnas turi turėti 21 straipsnyje nurodytą kompetencijos sertifikatą, išduotą visiems skerdykloje atliekamiems veiksniams, už kuriuos jis yra atsakingas, vykdyti.

5. Gyvūnų gerovės pareigūnas registruoja veiksmus, kurių imtasi gyvūnų gerovei pagerinti skerdykloje, kurioje jis vykdo savo užduotis. Registracijos žurnalas saugomas ne mažiau kaip vienerius metus ir pateikiamas kompetentingai institucijai jai paprašius.

6. 1–5 dalys netaikomos skerdykloms, kuriose paskerdžiama mažiau kaip 1 000 žinduolių gyvulių vienetų arba 150 000 paukščių ar triušių per metus.

Pirmoje pastraipoje „gyvulių vienetas“ – standartinis matavimo vienetas, kurį naudojant galima kaupti duomenis apie įvairių rūšių gyvulius, kad būtų galima juos palyginti.

Taikydamos pirmą pastraipą valstybės narės naudoja tokį perskaičiavimo santykį:

- a) suaugę galvijai, kaip apibrėžta 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 1234/2007, nustatančiame bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendras BRO reglamentas) ⁽¹⁾, ir *equidae*: 1 gyvulių vieneto;
- b) kiti galvijai: 0,50 gyvulių vieneto;
- c) kiaulės, kurių gyvasis svoris didesnis kaip 100 kg: 0,20 gyvulių vieneto;
- d) kitos kiaulės: 0,15 gyvulių vieneto;
- e) avys ir ožkos: 0,10 gyvulių vieneto;
- f) ėriukai, ožkiukai ir paršiukai, kurių gyvasis svoris mažesnis kaip 15 kg: 0,05 gyvulių vieneto.

IV SKYRIUS

NAIKINIMAS IR PRIVERSTINIS ŽUDYMAS

18 straipsnis

Naikinimas

1. Už naikinimo veiksmus atsakinga kompetentinga institucija prieš pradėdama naikinimą parengia veiksmų planą, kuriuo užtikrinama, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių.

Visų pirma neatidėliotinių priemonių planuose, būtinuose pagal gyvūnų sveikatos srities Bendrijos teisę, nurodomi svaiginimo ir žudymo metodai, kuriuos planuojama taikyti, ir atitinkamos standartinės veiklos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių, remiantis

neatidėliotinių priemonių planuose numatyta prielaida dėl įtariamų protrūkių dydžio ir vietos.

2. Kompetentinga institucija:

- a) užtikrina, kad šie veiksmai būtų atliekami pagal 1 dalyje nurodytą veiksmų planą;
- b) imasi visų tinkamų veiksmų gyvūnų gerovei apsaugoti geriausiomis galimomis sąlygomis.

3. Taikydama šį straipsnį ir išimtinėmis aplinkybėmis kompetentinga institucija gali leisti taikyti nuo vienos ar kelių šio reglamento nuostatų leidžiančias nukrypti nuostatas, jei ji mano, kad šių nuostatų laikymasis gali daryti poveikį žmonių sveikatai arba labai sulėtinti ligos likvidavimą.

4. Iki kiekvienų metų birželio 30 d. 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija perduoda Komisijai per ankstesnius metus atliktų naikinimo veiksmų ataskaitą ir ją viešai paskelbia internete.

Šioje ataskaitoje visų pirma nurodoma kiekvieno naikinimo veiksmo atveju:

- a) naikinimo priežastys;
- b) nužudytų gyvūnų skaičius ir rūšys;
- c) taikyti svaiginimo ir žudymo metodai;
- d) patirti sunkumai ir tam tikrais atvejais priemonės, kurių imtasi atitinkamų gyvūnų kančioms malšinti ar mažinti;
- e) visos leidžiančios nukrypti nuostatos, priimtose pagal 3 dalį.

5. Naikinimo veiksmų planų rengimo ir įgyvendinimo Bendrijos gairės gali būti priimanamos 22 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

6. Atitinkamais atvejais, siekiant atsižvelgti į ADNS surinktą informaciją, 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka gali būti priimta nuostata, leidžianti nukrypti nuo šio straipsnio 4 dalyje nustatyto įpareigojimo pateikti ataskaitą.

⁽¹⁾ OL L 299, 2007 11 16, p. 1.

19 straipsnis

Priverstinis žudymas

Jei vykdomas priverstinis žudymas, atitinkamus gyvūnus laikantis asmuo imasi visų būtinų priemonių gyvūnams kuo greičiau nužudyti.

V SKYRIUS

KOMPETENTINGA INSTITUCIJA

20 straipsnis

Mokslinė parama

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad kompetentingų institucijų prašymu joms padėti būtų suteikta pakankama nepriklausoma mokslinė parama, teikiant:

- a) mokslinę ir techninę pagalbą, susijusią su skerdyklų, kaip nurodyta 14 straipsnio 2 dalyje, ir naujų svaiginimo metodų rengimu;
- b) mokslines nuomones apie gamintojų pateiktas instrukcijas dėl suvaržymo ir svaiginimo įrangos naudojimo bei techninės priežiūros;
- c) mokslines nuomones apie geros praktikos vadovus, parengtus jos teritorijoje pagal šį reglamentą;
- d) rekomendacijas pagal šį reglamentą, visų pirma susijusias su patikrinimais ir auditu;
- e) nuomones apie atskirų įstaigų bei padalinių pajėgumus ir tinkamumą įvykdyti 21 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

2. Mokslinė parama gali būti teikiama naudojantis tinklu, jeigu visos 1 dalyje išvardytos užduotys vykdomos visų susijusių rūšių veiklos atitinkamose valstybėse narėse atžvilgiu.

Šiuo tikslu kiekviena valstybė narė nurodo bendrą kontaktinį punktą, o informaciją apie jį viešai paskelbia internete. Toks kontaktinis punktas atsako už tai, kad su analogiškais kontaktiniais punktais ir Komisija būtų keičiamasi techniniais bei moksliniais duomenimis ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su šio reglamento įgyvendinimu.

21 straipsnis

Kompetencijos sertifikatas

1. Taikydamos 7 straipsnį valstybės narės skiria kompetentingą instituciją, atsakingą už:

- a) užtikrinimą, kad būtų organizuojami mokymo kursai žudymo ir susijusiuose veiksmuose dalyvaujantiems darbuotojams;
- b) atitinkamų kompetencijos sertifikatų išdavimą nešališką baigiamąjį egzaminą išlaikiusiems darbuotojams; per egzaminą tikrinami dalykai turi būti susiję su atitinkamų gyvūnų kategorijomis, 7 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais veiksmais ir IV priede nurodytais dalykais;
- c) a punkte nurodytų mokymo kursų programų ir b punkte nurodyto egzamino turinio bei sąlygų tvirtinimą.

2. Kompetentinga institucija gali perduoti atskirai įstaigai ar padaliniui įgaliojimą rengti baigiamąjį egzaminą ir išduoti kompetencijos sertifikatus:

- a) turintiems reikiamos kompetencijos, darbuotojų ir įrangą;
- b) nepriklausomiems ir neturintiems interesų konfliktų dėl galutinio egzamino ir kompetencijos sertifikatų išdavimo.

Kompetentinga institucija taip pat gali perduoti atskirai įstaigai ar padaliniui, turintiems tai atlikti reikiamas žinias, personalą ir įrangą, įgaliojimą rengti mokymo kursus.

Kompetentinga institucija viešai internete paskelbia išsamią informaciją apie įstaigas ir padalinius, kuriems buvo perduotos tokios užduotys.

3. Kompetencijos sertifikatuose nurodoma, kokioms gyvūnų kategorijoms, įrangos tipui ir 7 straipsnio 2 ar 3 dalyse išvardytiems veiksams galioja šis sertifikatas.

4. Valstybės narės pripažįsta kitoje valstybėje narėje išduotus kompetencijos sertifikatus.

5. Kompetentinga institucija gali išduoti laikinus kompetencijos sertifikatus, jeigu:

- a) pareiškėjas yra užregistruotas viename iš 1 dalies a punkte nurodytų mokymo kursų;

b) pareiškėjas dirbs dalyvaujant ir tiesiogiai prižiūrint kitam asmeniui, kuris turi kompetencijos sertifikatą, išduotą konkrečiai veiklai, kuri bus vykdoma;

c) laikinas sertifikatas galioja ne ilgiau kaip tris mėnesius; ir

d) pareiškėjas raštu pateikia pareiškimą, kuriame nurodoma, kad jam anksčiau nebuvo išduotas kitas laikinas tokios pat įgaliojimų apimties kompetencijos sertifikatas arba kompetentingai institucijai įrodo, kad jis negalėjo laikyti galutinio egzamino.

6. Nedarant poveikio teisminės institucijos ar kompetentingos institucijos sprendimui, kuriuo draudžiama gyvūnų priežiūra, kompetencijos sertifikatai, įskaitant laikinus kompetencijos sertifikatus, išduodami tik tuo atveju, jeigu pareiškėjas pateikia pareiškimą raštu, kuriame nurodoma, kad jis per trejus metus iki prašymo išduoti tokį sertifikatą pateikimo datos nebuvo rimtai pažeidęs gyvūnų apsaugos srities Bendrijos teisės ir (arba) nacionalinės teisės.

7. Valstybės narės gali pripažinti kitais tikslais suteiktas kvalifikacijas lygiavertėmis kompetencijos sertifikatams pagal šį reglamentą, jei jų suteikimo sąlygos lygiavertės šiame straipsnyje nustatytoms sąlygoms. Kompetentinga institucija viešai paskelbia internete ir nuolat atnaujina kvalifikacijų, kurios pripažįstamos lygiavertėmis kompetencijos sertifikatui, sąrašą.

8. Bendrijos gairės dėl šio straipsnio 1 dalies taikymo gali būti priimanamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

VI SKYRIUS

NUOSTATŲ NESILAIKYMAS, SANKCIJOS IR ĮGYVENDINIMO ĮGALIOJIMAI

22 straipsnis

Nuostatų nesilaikymas

1. Taikydama Reglamento (EB) Nr. 882/2004 54 straipsnį kompetentinga institucija visų pirma gali:

a) reikalauti, kad ūkio subjektai iš dalies pakeistų savo standartinės veiklos procedūras, visų pirma sulėtintų arba sustabdytų gamybą;

b) reikalauti, kad ūkio subjektai dažniau atliktų 5 straipsnyje nurodytus patikrinimus ir iš dalies pakeistų 16 straipsnyje nurodytas stebėsenos procedūras;

c) laikinai sustabdyti kompetencijos sertifikatą, pagal šį reglamentą išduotų asmenims, nebeturintiems pakankamai kompetencijos, žinių arba informacijos apie savo užduotis, kad galėtų atlikti veiksmus, kuriems buvo išduotas sertifikatas, galiojimą arba juos panaikinti;

d) laikinai sustabdyti 21 straipsnio 2 dalyje nurodyto įgaliojimų perdavimo galiojimą arba jį panaikinti;

e) reikalauti iš dalies pakeisti 8 straipsnyje nurodytas instrukcijas, tinkamai atsižvelgiant į pagal 20 straipsnio 1 dalies b punktą pateiktas mokslines nuomones.

2. Kai kompetentinga institucija laikinai sustabdo kompetencijos sertifikato galiojimą arba jį panaikina, ji informuoja sertifikatą išdavusią kompetentingą instituciją apie savo sprendimą.

23 straipsnis

Sankcijos

Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikytinų pažeidus šį reglamentą, ir imasi visų būtinų priemonių jų įgyvendinimui užtikrinti. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios. Valstybės narės ne vėliau kaip 2013 m. sausio 1 d. praneša Komisijai apie šias nuostatas ir nedelsdamos ją informuoja apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

24 straipsnis

Įgyvendinimo taisyklės

Išsamios šio reglamento įgyvendinimo taisyklės gali būti priimanamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

25 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Reglamento (EB) Nr. 178/2002 58 straipsniu įsteigtas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas.

2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje numatytas laikotarpis – trys mėnesiai.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26 straipsnis

Griežtesnės nacionalinės taisyklės

1. Šiuo reglamentu neužkertama galimybė valstybėms narėms išlaikyti reglamento įsigaliojimo metu galiojančias nacionalines taisykles, skirtas užtikrinti aukštesnius žudomų gyvūnų apsaugos standartus.

Valstybės narės anksčiau nei 2013 m. sausio 1 d. praneša Komisijai apie tokias nacionalines taisykles. Komisija apie šias taisykles informuoja kitas valstybes nares.

2. Valstybės narės gali patvirtinti nacionalines taisykles, kuriomis siekiama nustatyti aukštesnius žudomų gyvūnų apsaugos standartus, nei nustatyti šiose reglamente šiose srityse:

- a) gyvūnų žudymo ne skerdyklose ir susijusių operacijų;
- b) ūkiuose auginamų medžiojamųjų gyvūnų, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 853/2004 I priedo 1.6 punkte, įskaitant šiaurės elnius, skerdimo ir susijusių operacijų;
- c) skerdimo ir susijusių operacijų pagal 4 straipsnio 4 dalį.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie tokias nacionalines taisykles. Komisija apie šias taisykles informuoja kitas valstybes nares.

3. Jeigu remdamasi naujausiais moksliniais duomenimis valstybė narė mano, kad būtina imtis priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti aukštesnius žudomų gyvūnų apsaugos standartus, susijusius su I priede nurodytais svaiginimo metodais, ji praneša Komisijai apie tas numatomas priemones. Komisija apie šias taisykles informuoja kitas valstybes nares.

Komisija per 1 mėnesį nuo pranešimo gavimo pateikia šias priemones svarstyti 25 straipsnio 1 dalyje nurodytam Komitetui ir, remdamasi EMST nuomone, pateikta 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, patvirtina arba atmeta atitinkamas nacionalines priemones.

Jeigu Komisija mano tinkama, ji, remdamasi patvirtintomis nacionalinėmis priemonėmis, pagal 4 straipsnio 2 dalį gali pasiūlyti I priedo pakeitimus.

4. Tačiau valstybė narė neturi uždrausti arba trukdyti išleisti į apyvertą savo teritorijoje gyvūninės kilmės produktų, pagamintų iš kitoje valstybėje narėje nužudytų gyvūnų, remdamasi tuo, kad atitinkami gyvūnai buvo nužudyti ne pagal jos nacionalines taisykles, kuriomis siekiama nustatyti aukštesnius žudomų gyvūnų apsaugos standartus.

27 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 8 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl galimybės, atsižvelgiant į gyvūnų gerovės aspektus ir į socialinį, ekonominį bei aplinkosauginį poveikį, nustatyti tam tikrus reikalavimus dėl žudomų žuvų apsaugos. Kartu su šia ataskaita prireikus pateikiami pasiūlymai dėl teisės aktų, iš dalies keičiančių šį reglamentą įtraukiant specialias taisykles, reglamentuojančias žudomų žuvų apsaugą.

Kol bus patvirtintos šios priemonės, valstybės narės gali toliau taikyti ar priimti nacionalines taisykles, reglamentuojančias skerdžiamų ar žudomų žuvų apsaugą, ir informuoja apie tai Komisiją.

2. Ne vėliau kaip 2012 m. gruodžio 8 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl galvijų suvaržymo sistemų, kuriomis jie suvaržomi juos apverčiant ar kitoje nenatūralioje padėtyje. Ši ataskaita grindžiama mokslinio tyrimo, kuriuo šios sistemos lyginamos su sistemomis, kuriomis galvijai išlaikomi tiesioje padėtyje, rezultatais; joje atsižvelgiama į gyvūnų gerovės aspektus ir į socialinį, ekonominį bei aplinkosauginį poveikį, įskaitant tokių sistemų priimtinumą religinėms bendruomenėms ir operatorių saugą. Kartu su šia ataskaita prireikus pateikiami pasiūlymai dėl teisės aktų, iš dalies keičiančių šio reglamento nuostatas, susijusias su galvijų suvaržymo sistemomis, kuriomis jie suvaržomi juos apverčiant ar kitoje nenatūralioje padėtyje.

3. Ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 8 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl įvairių taikomų naminių paukščių svaiginimo metodų, visų pirma naminių paukščių svaiginimo grupėmis vandens voniose, atsižvelgiant į gyvūnų gerovės aspektus, taip pat į socialinį, ekonominį bei aplinkosauginį poveikį.

28 straipsnis

Panaikinimas

1. Direktyva 93/119/EEB panaikinama.

Tačiau įgyvendinant šio reglamento 29 straipsnio 1 dalį toliau taikomos šios Direktyvos 93/119/EEB nuostatos:

a) A priedo:

i) I skirsnio 1 dalis;

ii) II skirsnio 1 dalis, 3 dalies antras sakinyis ir 6, 7, 8 dalys bei 9 dalies pirmas sakinyis;

b) C priedo 3.A.2 dalis, 3.B.1 dalies pirma pastraipa, 3.B.2, 3.B.4 dalys ir II skirsnio 4.2 bei 4.3 dalys.

2. Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

29 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Iki 2019 m. gruodžio 8 d. 14 straipsnio 1 dalis taikoma tik naujoms skerdykloms arba naujam išplanavimui, konstrukcijai ar įrangai, kuriems taikomos II priede nustatytos taisyklės ir kurie nebuvo pradėti eksploatuoti anksčiau nei 2013 m. sausio 1 d.

2. Iki 2015 m. gruodžio 8 d. valstybės narės gali priimti nuostatas, pagal kurias 21 straipsnyje nurodyti kompetencijos sertifikatai taikant supaprastintą procedūrą būtų išduodami asmenims, kurie įrodo, kad turi atitinkamą ir ne trumpesnę nei trejų metų profesinę patirtį.

30 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2013 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2009 m. rugsėjo 24 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

M. OLOFSSON

I PRIEDAS

SVAIGINIMO METODŲ SĄRAŠAS IR SUSIJUSIOS SPECIFIKACIJOS

(kaip nurodyta 4 straipsnyje)

I SKYRIUS

Metodai

1 lentelė. Svaiginimo mechaninėmis priemonėmis metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Tam tikriems metodams taikomi specialūs reikalavimai (šio priedo II skyrius)
1	Skverbiamasis strypinis prietaisas	Stiprus ir negrįžtamas smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio ir strypo išsiskverbimo. Paprastojo apsvaiginimo metodas.	Visos rūšys. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Nusitaikymas ir šūvio nukreipimas. Pagal gyvūno dydį ir rūšį atitinkamas strypo greitis, prasiskverbimo ilgis ir skersmuo. Ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nužudymo.	Netaikytina.
2	Neskverbiamasis strypinis prietaisas	Stiprus smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio, strypui neišskverbus. Paprastojo apsvaiginimo metodas.	Atrajotojai, naminiai paukščiai, triušiai ir kiškiai. Skerdimas – tik atrajotojų atveju Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai naminių paukščių, triušių ir kiškių atžvilgiu.	Nusitaikymas ir šūvio nukreipimas. Pagal gyvūno dydį ir rūšį atitinkamas strypo greitis, skersmuo ir forma. Naudojamo užtaiso galinumas Ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nužudymo.	1 punktas.
3	Šaunamieji ginklai, užtaisomi šoviniais	Stiprus ir negrįžtamas smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio ir vieno ar kelių šovinių įsiskverbimo.	Visos rūšys. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Nusitaikymas. Užtaiso galingumas ir kalibras. Šovinio rūšis	Netaikytina.
4	Maceravimas	Staigus viso gyvūno sutraiškymas.	Paukščių jaunikliai iki 72 val. ir kiaušinių embrionai. Visi atvejai, išskyrus skerdimą	Didžiausias numatomos partijos dydis. Atstumas tarp menčių ir sukimosi greitis Priemonės perkrovai išvengti.	2 punktas.
5	Stuburo slankstelių dislokacija	Sprando ištempimas ir nusukimas, atliekamas rankomis ar mechaninėmis priemonėmis ir sukiantis smegenų išemiją.	Naminiai paukščiai, kurių gyvasis svoris yra ne didesnis nei 5 kg. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Netaikytina.	3 punktas.

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Tam tikriems metodams taikomi specialūs reikalavimai (šio priedo II skyrius)
6	Trenkiamasis smūgis į galvą	Tvirtas ir tikslus smūgis į galvą, sukeliantis stiprų smegenų pažeidimą.	Paršeliai, ėriukai, ožkiukai, triušiai, kiškiai, kailiniai gyvūnai ir naminiai paukščiai, kurių gyvasis svoris yra ne didesnis nei 5 kg. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Smūgio jėga ir vieta.	3 punktas.

2 lentelė. Svaiginimo elektros srove metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
1	Tik į galvą nukreiptas svaiginimas elektros srove	Smegenų veikimas elektros srove, kai elektroencefalogramoje (EEG) registruojama generalizuota epilepsija. Paprastojo apsvaiginimo metodas.	Visos rūšys. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Mažiausias srovės stipris (A arba mA). Mažiausia įtampa (V). Didžiausias dažnis (Hz). Mažiausias poveikio laikas. Ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nužudymo. Įrangos kalibravimo dažnumas. Elektros srovės optimizavimas. Elektros šoko prevencija prieš svaiginimą. Elektrodų padėtis ir kontaktinio paviršiaus plotas.	4 punktas.
2	Svaiginimas, elektros srove veikiant gyvūno kūną	Kūno veikimas elektros srove, kai EEG registruojama generalizuota epilepsija ir fibriliacija arba širdies sustojimas. Paprastojo apsvaiginimo metodas skerdžiant.	Visos rūšys Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Mažiausias srovės stipris (A arba mA). Mažiausia įtampa (V). Didžiausias dažnis (Hz). Mažiausias poveikio laikas. Įrangos kalibravimo dažnumas. Elektros srovės optimizavimas. Elektros šoko prevencija prieš svaiginimą. Elektrodų padėtis ir kontaktinio paviršiaus plotas. Paprastojo (-ų) apsvaiginimo (-ų) metodo (-ų) atveju ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo.	5 punktas.

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
3	Veikimas elektros srove vandens vonioje	<p>Viso kūno veikimas elektros srove vandens vonioje, kai EEG registruojama generalizuota epilepsija, taip pat kai gali būti registruojama fibriliacija arba širdies sustojimas.</p> <p>Paprastojo apsvaiginimo metodas, išskyrus tuo atveju, kai dažnis yra lygus 50 Hz arba mažesnis.</p>	<p>Naminiai paukščiai.</p> <p>Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai</p>	<p>Mažiausias srovės stipris (A arba mA).</p> <p>Mažiausia įtampa (V).</p> <p>Didžiausias dažnis (Hz).</p> <p>Įrangos kalibravimo dažnumas.</p> <p>Elektros šoko prevencija prieš svaiginimą.</p> <p>Kuo mažesnis skausmas kabėjimo metu.</p> <p>Elektros srovės optimizavimas.</p> <p>Didžiausia kabėjimo trukmė iki panardinimo į vandens vonią.</p> <p>Mažiausias veikimo laikotarpis kiekvieno gyvūno atveju.</p> <p>Paukščių panardinimas iki sparnų pagrindo.</p> <p>Ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki išmeigimo/nužudymo, kai dažnis didesnis nei 50 Hz.</p>	6 punktas.

3 lentelė. Svaiginimo dujomis metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
1	Didelės koncentracijos anglies dioksidas	<p>Sąmonę turinčių gyvūnų tiesioginis arba laipsniškas veikimas dujų mišiniu, kuriame yra daugiau kaip 40 % anglies dioksido. Metodas gali būti naudojamas duobėse, tuneliuose, konteineriuose arba iš anksto užsandarintuose pastatuose.</p> <p>Paprastojo apsvaiginimo metodas, taikomas skerdžiant kiaules.</p>	<p>Kiaulės, kiaunės, šinšilos, naminiai paukščiai, išskyrus antis ir žąsis.</p> <p>Skerdimas – tik kiaulių atveju.</p> <p>Naminių paukščių, kiaunių, šinšilų, kiaulių atveju – kiti atvejai, išskyrus skerdimą.</p>	<p>Anglies dioksido koncentracija.</p> <p>Poveikio trukmė.</p> <p>Paprastojo apsvaiginimo metodo atveju – ilgiausias laikotarpis nuo apsvaiginimo iki išmeigimo.</p> <p>Dujų kokybė.</p> <p>Dujų temperatūra.</p>	7 punktas. 8 punktas.
2	Anglies dioksidas dviem etapais	<p>Sąmonę turinčių gyvūnų nuoseklus veikimas dujų mišiniu, kuriame yra daugiau kaip 40 % anglies dioksido; gyvūnams praradus sąmonę, veikimas didesnės koncentracijos anglies dioksidu.</p>	<p>Naminiai paukščiai</p> <p>Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai</p>	<p>Anglies dioksido koncentracija.</p> <p>Poveikio trukmė.</p> <p>Dujų kokybė.</p> <p>Dujų temperatūra.</p>	Netaikytina.

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
3	Anglies dioksido ir inertinių dujų mišinys	<p>Sąmonę turinčių gyvūnų tiesioginis arba laipsniškas veikimas anglies dioksido ir inertinių dujų mišiniu, kuriame yra ne daugiau kaip 40 % anglies dioksido, sukeltiant deguonies stoką. Metodas gali būti naudojamas duobėse, maišuose, tuneliuose, konteineriuose arba iš anksto užsandarintuose pastatuose.</p> <p>Kiaulių atveju paprastojo apsvaiginimo metodas, jei veikimo dujų mišiniu, kuriame yra ne mažiau nei 30 % anglies dioksido, trukmė yra mažesnė nei 7 minutės.</p> <p>Naminių paukščių atveju paprastojo apsvaiginimo metodas, jei veikimo dujų mišiniu, kuriame yra ne mažiau nei 30 % anglies dioksido, bendra trukmė yra trumpesnė nei 3 minutės.</p>	<p>Kiaulės ir naminiai paukščiai.</p> <p>Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai.</p>	<p>Anglies dioksido koncentracija.</p> <p>Poveikio trukmė.</p> <p>Paprastojo apsvaiginimo metodo atveju – ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki išmeigimo/nuždymo.</p> <p>Dujų kokybė.</p> <p>Dujų temperatūra.</p> <p>Deguonies koncentracija.</p>	8 punktas.
4	Inertinės dujos	<p>Sąmonę turinčių gyvūnų tiesioginis arba laipsniškas veikimas inertinių dujų, pvz., argono ar azoto, mišiniu, sukeltiant deguonies stoką. Metodas gali būti naudojamas duobėse, maišuose, tuneliuose, konteineriuose arba iš anksto užsandarintuose pastatuose.</p> <p>Paprastojo apsvaiginimo metodas skerdžiant kiaules.</p> <p>Naminių paukščių atveju paprastojo apsvaiginimo metodas, jei deguonies stoka trunka mažiau nei 3 minutes.</p>	<p>Kiaulės ir naminiai paukščiai.</p> <p>Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai.</p>	<p>Deguonies koncentracija.</p> <p>Poveikio trukmė.</p> <p>Dujų kokybė.</p> <p>Paprastojo apsvaiginimo metodo atveju – ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki išmeigimo/nuždymo.</p> <p>Dujų temperatūra.</p>	8 punktas.
5	Anglies monoksidas (grynas šaltinis)	<p>Sąmonę turinčių gyvūnų veikimas dujų mišiniu, kuriame yra daugiau nei 4 % anglies monoksido.</p>	<p>Kailiniai gyvūnai, naminiai paukščiai ir paršeliai.</p> <p>Kiti atvejai, išskyrus skerdimą.</p>	<p>Dujų kokybė.</p> <p>Anglies monoksido koncentracija.</p> <p>Poveikio trukmė.</p> <p>Dujų temperatūra.</p>	9.1, 9.2 ir 9.3 punktai.
6	Anglies monoksido ir kitų dujų mišinys	<p>Sąmonę turinčių gyvūnų veikimas anglies monoksido ir kitų toksinių dujų mišiniu, kuriame yra daugiau nei 1 % anglies monoksido.</p>	<p>Kailiniai gyvūnai, naminiai paukščiai ir paršeliai.</p> <p>Kiti atvejai, išskyrus skerdimą.</p>	<p>Anglies monoksido koncentracija.</p> <p>Poveikio trukmė.</p> <p>Dujų temperatūra.</p> <p>Variklio tiekiamų dujų filtravimas.</p>	9 punktas.

4 lentelė. Kiti metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
1	Mirtina injekcija	Sąmonės ir jautrumo netekimas ir negrįžtama mirtis, sukelta veterinarinių vaistų injekcijos.	Visos rūšys. Kiti atvejai, išskyrus skerdimą	Injekcijos rūšis Patvirtintų vaistų naudojimas.	Netaikytina.

II SKYRIUS

Tam tikriems metodams taikomi specialūs reikalavimai

1. Neskverbiamasis strypinis prietaisas

Taikydami šį metodą ūkio subjektai siekia užtikrinti, kad kaukolė nebūtų sulaužyta.

Šis metodas taikomas tik mažesnio nei 10 kg gyvojo svorio atrajotojams.

2. Maceravimas

Šiuo metodu gyvūnai akimirksniu maceruojami ir iškart miršta. Aparate yra greitai besisukančios mechanškai valdomos žudymo mentės arba išsikišę polistirolu strypai. Aparato pajėgumas turi būti pakankamas siekiant užtikrinti, kad visi gyvūnai būtų nužudyti staigiai, netgi esant dideliame jų skaičiui.

3. Stuburo slankstelių dislokacija ir trenkiamasis smūgis į galvą

Šie metodai netaikomi kaip įprastiniai metodai; jie taikomi tik tuo atveju, jeigu nėra galimybės taikyti kitų svaiginimo metodų.

Šie metodai netaikomi skerdyklose, išskyrus tuo atveju, jei tai yra atsarginis apsvaiginimo metodas.

Asmeniui per dieną neleidžiama nužudyti daugiau nei septyniasdešimt gyvūnų rankomis atliekant slankstelių dislokaciją ar trenkiamuoju smūgiu į galvą.

Jeigu gyvūnų gyvasis svoris yra didesnis kaip trys kilogramai, neleidžiama rankomis atlikti slankstelių dislokacijos.

4. Tik į galvą nukreiptas svaiginimas elektros srove

4.1. Taikant tik į galvą nukreipto svaiginimo elektros srove metodą, elektrodai uždedami taip, kad būtų veikiamos visos gyvūno galvos smegenys, ir pritaikomi atsizvelgiant į gyvūno dydį.

4.2. Taikant tik į galvą nukreipto svaiginimo elektros srove metodą, naudojama mažiausio 1 lentelėje nurodyto stiprio elektros srovė.

1 lentelė. Mažiausias naudojamos srovės stipris taikant tik į galvą nukreipto svaiginimo elektros srove metodą

Gyvūnų kategorija	6 mėn. arba vyresni galvijai	Jaunesni nei 6 mėn. galvijai	Avys ir ožkos	Kiaulės	Viščiukai	Kalakutai
Mažiausias srovės stipris	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

5. Svaiginimas elektros srove veikiant gyvūno kūną

5.1. Avys, ožkos ir kiaulės:

mažiausias srovės stipris, kai svaiginama elektros srove veikiant gyvūno kūną – 1 A (avims ir ožkoms) ir 1,30 A (kiaulėms).

5.2. Lapės

Elektrodai įvedami į nasrus ir tiesiąją žarną; mažiausias elektros srovės stipris – 0,3 A, mažiausia įtampa – 110 V, srovė naudojama ne trumpiau kaip 3 sekundes.

5.3. Šinšilos

Elektrodai uždedami plote nuo ausų iki uodegos; mažiausias elektros srovės stipris – 0,57 A, srovė naudojama ne trumpiau kaip 60 s.

6. Naminių paukščių svaiginimas elektros srove vandens vonioje

6.1. Gyvūnai nekabinami, jei jie per maži būti svaiginami vandens vonioje arba jei kabinami jie gali patirti skausmą ar patirtas skausmas gali sustiprėti (pavyzdžiui, akivaizdžiai sužeistų gyvūnų atveju). Tokiais atvejais jie žudomi taikant kitus metodus.

6.2. Prieš pakabinant ir veikiant elektros srove gyvus paukščius, kabinimo priemonės sudrėkinamos. Paukščiai kabinami už abiejų kojų.

6.3. 2 lentelėje nurodytų gyvūnų atveju taikant svaiginimo vandens vonioje metodą, naudojama toje lentelėje nurodyto mažiausio stiprio elektros srovė, ir gyvūnai ja veikiami ne trumpiau kaip keturias sekundes.

2 lentelė. Reikalavimai svaiginimo vandens vonioje įrangos elektros srovei
(vidutinės vertės vienam gyvūnui)

Dažnis (Hz)	Viščiukai	Kalakutai	Antys ir žąsys	Putpelės
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA	45 mA
Nuo 200 iki 400 Hz	150 mA	400 mA	Neleidžiama	Neleidžiama
Nuo 400 iki 1 500 Hz	200 mA	400 mA	Neleidžiama	Neleidžiama

7. Didelės koncentracijos anglies dioksidas

Kiaulių, kiaunių ir šinšilų atveju naudojamas ne mažesnės kaip 80 % koncentracijos anglies dioksidas.

8. Anglies dioksidas, inertinių dujų arba šių dujų mišinių naudojimas

Į kamerą ar patalpą, kurioje bus svaiginami ar žudomi gyvūnai, jokiais aplinkybėmis neturi patekti dujos, galinčios nudeginti arba dirginti šalčiu ar drėgmės trūkumu.

9. Anglies monoksidas (grynas šaltinis arba naudojamas kartu su kitomis dujomis)

9.1. Gyvūnai visada vizualiai stebimi.

9.2. Jie įleidžiami po vieną ir užtikrinama, kad kitas gyvūnas būtų įleistas tik tada, kai anksčiau įleistas neteko sąmonės arba nugaišo.

9.3. Gyvūnai turi likti kameroje tol, kol nugaiš.

9.4. Specialiai gyvūnų žudymo tikslui pritaikytais varikliais tiekiamos dujos gali būti naudojamos, jeigu už žudymą atsakingas asmuo iš anksto patikrino, ar:

- a) naudojamos dujos pakankamai atvėsintos;
- b) naudojamos dujos pakankamai perfiltruotos;
- c) naudojamose dujose nėra dirginančių medžiagų arba dujų.

Variklis yra išbandomas kiekvienais metais, prieš vykdant gyvūnų žudymą.

9.5. Gyvūnai neįleidžiami į kamerą, kol nepasiekama mažiausia anglies monoksido koncentracija.

II PRIEDAS

SKERDYKLŲ IŠPLANAVIMAS, KONSTRUKCIJA IR ĮRANGA

(nurodyta 14 straipsnyje)

1. *Laikymo aptvaruose priemonės*

1.1. Vėdinimo sistemos projektuojamos, sumontuojamos ir techniškai prižiūrimos taip, kad būtų nuolat užtikrinta gyvūnų gerovė, atsižvelgiant į numatomas oro sąlygas.

1.2. Tuo atveju, jei būtina įrengti mechanines vėdinimo priemones, numatoma signalizacija ir atsarginės priemonės, skirtos naudoti įvykus avarijai.

1.3. Laikymo aptvaruose priemonės suprojektuojamos ir sumontuojamos taip, kad būtų iki minimumo sumažinta gyvūnų sužalojimo rizika ir galimybė, kad staiga kils triukšmas.

1.4. Laikymo aptvaruose priemonės suprojektuojamos ir sumontuojamos taip, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos gyvūnų apžiūrai. Užtikrinamas tinkamas stacionarus ar kilnojamas apšvietimas, kad gyvūnus būtų galima apžiūrėti bet kuriuo metu.

2. *Ne konteneriuose atvežtų gyvūnų laikymo aptvaruose sąlygos*

2.1. Aptvarai, koridoriai ir takai projektuojami ir sumontuojami taip, kad:

a) gyvūnai galėtų laisvai judėti reikiama kryptimi, vadovaudamiesi savo elgsenos ypatumais ir netrikdomi;

b) kiaulės ar avys galėtų eiti greta, išskyrus takus, kuriais gyvūnai varomi prie suvaržymo įrenginių.

2.2. Ant rampų ir tiltelių įrengiamos šoninės apsaugos priemonės, kad gyvūnai nenukristų.

2.3. Vandens tiekimo sistema aptvaruose projektuojama, sumontuojama ir techniškai prižiūrima taip, kad gyvūnai visada nesusižeisdami ar neribojant jų judesių galėtų gauti švaraus vandens.

2.4. Jei naudojamas laikinas aptvaras, jis sumontuojamas taip, kad jame būtų lygios grindys ir vientisos sienos tarp laikančiųjų aptvarų ir tako, kuriuo gyvūnai varomi į apsauginimo vietą, bei suprojektuotas taip, kad gyvūnai neįstrigtų ir nebūtų sutrypti.

2.5. Grindys klojamos ir techniškai prižiūrimos taip, kad būtų kuo mažesnė rizika, jog gyvūnai paslys, parkris ar susižeis kojas.

2.6. Jei skerdyklose yra aptvarai be natūralios pastogės arba paunksmės, pasirūpinama apsaugos nuo nepalankių oro sąlygų priemonėmis. Jei tokių apsaugos priemonių nėra, tokie aptvarai nenaudojami esant nepalankioms oro sąlygoms. Jei nėra natūralaus vandens šaltinio, įrengiamos girdyklos.

3. *Suvaržymo įranga ir priemonės*

3.1. Suvaržymo įranga ir priemonės projektuojami, sumontuojami ir techniškai prižiūrimi taip, kad:

a) svaiginimo ar žudymo metodas būtų taikomas optimaliai;

b) būtų išvengta gyvūnų sužalojimo ar sumušimo atveju;

c) suvaržomi gyvūnai kuo mažiau priešintųsi ir skleistų kuo mažiau garsų;

d) būtų kuo labiau sumažinta suvaržymo trukmė.

3.2. Galvijų suvaržymo priemonėse, naudojamose kartu su pneumatiniu strypiniu pistoletu, įrengiamas įtaisas, ribojantis gyvūno galvos horizontalųjį ir vertikalųjį judėjimą.

4. *Svaiginimo elektros srove įranga (išskyrus svaiginimo vandens voniose įrangą)*

4.1. Svaiginimo elektros srove įrangoje įrengiamas įtaisas, rodantis ir registruojantis kiekvieno svaiginamo gyvūno pagrindinių elektros srovės parametrų duomenis. Įtaisas įrengiamas taip, kad būtų aiškiai matomas personalo darbuotojams ir aiškiai vizualiai bei garsu išpėtų, jei poveikio trukmė yra mažesnė nei nustatytoji. Šie registracijos duomenys saugomi ne trumpiau kaip vienerius metus.

- 4.2. Automatinė svaiginimo elektros srove įranga, veikianti kartu su suvaržymo įrenginiu, tiekia nuolatinę srovę.
5. *Svaiginimo elektros srove vandens vonioje įranga*
- 5.1. Pakabinimo linijos projektuojamos ir įrengiamos taip, kad nebūtų jokių kliūčių ant jų pakabintiems paukščiams ir jie būtų kuo mažiau trikdomi.
- 5.2. Pakabinimo linijos suprojektuojamos taip, kad ant jų pakabinti paukščiai kabotų nepraradę sąmonės ne ilgiau kaip vieną minutę. Tačiau antys, žąsys ir kalakutai neturi kaboti nepraradę sąmonės ilgiau kaip dvi minutes.
- 5.3. Visa pakabinimo linija iki patekimo į plikymo rezervuarą vietos turi būti lengvai pasiekiami tuo atveju, jei gyvūnus prareiktų pašalinti nuo skerdimo linijos.
- 5.4. Metalinių pakabinimo pančių dydis ir forma turi atitikti skerdžiamų naminių paukščių kojų dydį, kad būtų užtikrintas sąlytis su elektros srove nesukeliant skausmo.
- 5.5. Svaiginimo elektros srove vandens voniose įrengiama nuožulni plokštuma su elektros izoliacija, kuria patenka gyvūnai ir kuri projektuojama bei techniškai prižiūrima taip, kad vanduo toje vietoje neišsilietų.
- 5.6. Vandens vonios suprojektuojamos taip, kad būtų galima lengvai reguliuoti paukščių panardinimo lygį.
- 5.7. Svaiginimo vandens vonios įrangoje elektrodai turi būti tiesiami išilgai viso vonios ilgio. Vandens vonia turi būti suprojektuota ir techniškai prižiūrima taip, kad virš vandens judantys pakabinimo pančiai nuolat liestųsi su žemintu strypu.
- 5.8. Nuo pakabinimo vietos iki tos vietos, kurioje paukščiai patenka į svaiginimo elektros srove vonią, įrengiama paukščių krūtinę prilaikanti sistema, skirta jiems nuraminti.
- 5.9. Svaiginimo vandens voniose įranga turi būti pasiekiami, kad būtų sudarytos sąlygos dėl avarijos ar linijos vėlavimo vandens vonioje likusių apsvaigintų paukščių kraujui nuleisti.
- 5.10. Svaiginimo elektros srove vandens vonioje įrangoje įrengiamas įtaisas, rodantis ir registruojantis pagrindinių naudojamų elektros srovės parametrų duomenis. Šie registracijos duomenys saugomi ne trumpiau kaip vienerius metus.
6. *Kiaulėms ir naminiams paukščiams skirta svaiginimo dujomis įranga*
- 6.1. Svaiginimo dujomis įrenginiai, įskaitant konvejerių juostas, suprojektuojami ir sumontuojami taip, kad:
- svaiginimo dujomis metodas būtų taikomas optimaliai;
  - būtų išvengta gyvūnų sužalojimo ar sumušimo atvejų;
  - suvaržomi gyvūnai kuo mažiau priešintųsi ir skleistų kuo mažiau garsų.
- 6.2. Svaiginimo dujomis įrenginyje įmontuojami prietaisai, skirti nuolat matuoti, rodyti ir registruoti dujų koncentraciją ir poveikio laiką, aiškiai vizualiai ir garsu išspėjantys, jei dujų koncentracija taptų mažesnė nei nustatytoji. Prietaisas įrengiamas taip, kad būtų aiškiai matomas darbuotojams. Šie registracijos duomenys saugomi ne trumpiau kaip vienerius metus.
- 6.3. Svaiginimo dujomis įrenginys projektuojamas taip, kad net pasiekus didžiausią našumą, gyvūnų nereikėtų guldyti vieno ant kito.
-

III PRIEDAS

SKERDYKLŲ EKSPLOATAVIMO TAISYKLĖS

(nurodyta 15 straipsnyje)

1. Gyvūnų atvežimas, pervežimas ir paruošimas

1.1. Siekiant nustatyti prioritetus, visų gyvūnų siuntų gerovės sąlygas atvežimo metu sistemingai vertina gyvūnų gerovės specialistas arba jam tiesiogiai pavaldus asmuo; visų pirma nustatomi ypatingų su gerove susijusių poreikių turintys gyvūnai ir sprendžiama, kokių priemonių reikia imtis.

1.2. Atvežti gyvūnai turi būti kuo greičiau iškrauti ir paskersti be nepagrįsto delsimo.

Jei atvežti žinduoliai, išskyrus triušius ir kiškus, iš karto nevežami į skerdimo vietą, jie turi būti suleidžiami į aptvarus.

Gyvūnai, kurie nepaskerdžiami per dvylika valandų nuo jų atvežimo, turi būti pašerti, o vėliau tinkamais laiko tarpais šeriami nedideliu pašarų kiekiu. Tokiais atvejais gyvūnams paklojama pakankamai pakratų ar lygiavertės medžiagos, užtikrinant tinkamo lygio patogias sąlygas atitinkamų gyvūnų atitinkamam skaičiui ir rūšiai. Ši medžiaga turi būti tokia, kad būtų užtikrintas veiksmingas nusausinimas arba tinkamas šlapimo ir išmatų sugėrimas.

1.3. Konteineriai, kuriuose atvežami gyvūnai, turi būti gerai prižiūrimi ir su jais turi būti elgiamasi atsargiai, ypač jei juose yra perforuotas arba lankstus dugnas, ir:

- a) jų negalima mėtyti, numesti ar apversti;
- b) jei yra galimybė, jie turi būti sukraunami ir iškraunami mechaniniu būdu, laikant horizontaliai.

Esant galimybei gyvūnai iškraunami atskirai.

1.4. Jei konteineriai kraunami vienas ant kito, imamasi būtinų atsargumo priemonių siekiant, kad:

- a) ant žemiau esančių gyvūnų patektų kuo mažiau šlapimo ir išmatų;
- b) būtų užtikrintas konteinerių stabilumas;
- c) nebūtų kliūčių vėdinimui.

1.5. Skerdžiant pirmenybė teikiama nenujunkietyms gyvūnams, žindančioms pieninių gyvulių patelėms, vežimo metu jauniklių susilaukusioms patelėms ar konteineriuose gimusiems jaunikliams. Jei tokios galimybės nėra, siekiant sumažinti tokių gyvūnų kančias, visų pirma imamasi šių priemonių:

- a) pieniniai gyvuliai melžiami ne rečiau kaip kas 12 valandų;
- b) sudaromos tinkamos sąlygos žindyti ir užtikrinama jauniklių gerovė, jei patelė jų susilaukė;
- c) jei jauniklių susilaukiama konteineriuose, jie pagirdomi.

1.6. Jei iškrauti žinduoliai, išskyrus triušius ir kiškus, iš karto nevežami į skerdimo vietą, jie turi būti nuolat aprūpinti geriamu vandeniu naudojant tinkamus įrenginius.

1.7. Turi būti užtikrintas pastovus gyvūnų, kurie bus apšvaiginami ir žudomi, įvedimas siekiant, kad juos paruošiantys darbuotojai skubiai nevarytų gyvūnų iš laikymo aptvarų.

1.8. Draudžiama:

- a) gyvūnus mušti ar spardyti;

- b) spausti ypač jautrias kūno vietas, sukeliant gyvūnams skausmo ar kančių, kurių galima išvengti;
- c) kelti ar tempti gyvūnus laikant už galvos, ausų, ragų, kojų, uodegos ar vilnų, arba elgtis su jais taip, kad būtų sukelta skausmo ar kančių;

Tačiau draudimas kelti gyvūnus juos laikant už kojų netaikomas naminių paukščių, triušių ir kiškių atveju;

- d) naudoti įrankius ar priemones aštriais galais;
- e) sukti, traiškyti ar laužyti gyvūnams uodegas arba griebti už akių.

1.9. Kuo labiau vengiama naudoti priemones, kuriomis sukeliamas elektros šokas. Bet kuriuo atveju tokios priemonės gali būti naudojamos tik varyti suaugusius galvijus ir suaugusias kiaules, jei gyvūnai atsisako judėti ir tik tuo atveju, jei yra pakankamai erdvės jiems judėti į priekį. Elektros šokas turi trukti ne ilgiau kaip vieną sekundę, naudojamas tinkamais intervalais ir nukreipiamas tik į pasturgalio raumenis. Elektros šokas negali būti naudojamas kelis kartus, jei gyvūnas nereaguoja.

1.10. Gyvūnai nerišami už ragų, ataugų ar nosių žiedų ir nesurišamos jų kojos. Jei gyvūnus būtina surišti, naudojamos virvės, saitai ar kitos priemonės:

- a) yra pakankamai stiprūs, kad nenutrūktų;
- b) prireikus netrukdo gyvūnui atsigulti, ēsti ir lakti;
- c) jų konstrukcija yra užtikrinama, kad gyvūnas nepasismaugs ar nesusižeis ir kad jį būtų galima greitai išlaisvinti.

1.11. Negalintys eiti gyvūnai nevelkami į skerdimą vietą; jie nužudomi ten, kuri jie guli.

2. Papildomos žinduolių (išskyrus triušių ir kiškių) laikymo aptvaruose taisyklės

- 2.1. Kiekvienas gyvūnas turi turėti pakankamai erdvės atsistoti, atsigulti ir, išskyrus atskirai laikomus galvijus, apsisukti.
- 2.2. Gyvūnai saugiai laikomi aptvaruose, užtikrinant, kad jie nepabėgtų ir kad būtų apsaugoti nuo plėšrūnų.
- 2.3. Ant kiekvieno aptvaro aiškiai matomu ženklu nurodoma atvežimo data bei laikas ir, išskyrus atskirai laikomų galvijų atveju, didžiausias gyvūnų skaičius, kurį galima laikyti.
- 2.4. Kiekvieną skerdyklos darbo dieną pasirūpinama, kad prieš atvežant gyvūną, kuriam reikia ypatingos priežiūros, būtų paruoštas atitinkamas izoliuotas aptvaras, į kurį būtų galima nedelsiant patalpinti tokį gyvūną.
- 2.5. Aptvaruose laikomų gyvūnų būklę ir sveikatą nuolat tikrina gyvūnų gerovės specialistas arba atitinkamą kompetenciją turintis asmuo.

3. Gyvūnų kraujo nuleidimas

- 3.1. Jeigu už gyvūnų apsvaiginimą, supančiojimą, pakėlimą ir kraujo nuleidimą atsakingas vienas asmuo, visas šias operacijas paeiliui jis turi atlikti su vienu gyvūnu ir tik po to imtis kito.
- 3.2. Taikant paprastojo apsvaiginimo metodą ar skerdziant pagal 4 straipsnio 4 dalį, nuosekliai perpjaunamos dvi miego arterijos ar kraujagyslės, iš kurių jos atsišakoja. Stimuliacija elektros srove taikoma tik tuomet, kai įsitikinama, kad gyvūnas prarado sąmonę. Tolesnis apdorojimas ir plikymas vykdomi tik įsitikinus, kad nėra gyvūno gyvybės ženklų.
- 3.3. Paukščiai neskerdziami automatinio kaklo perpjovimo įtaisais, išskyrus tuo atveju, jei patvirtinama, kad juo veiksmingai perpjautos abi kraujagyslės. Jei perpjovimo įtaisais kraujagyslės neperpjaunamos, paukštis nedelsiant paskerdžiamas.

IV PRIEDAS

VEIKSMŲ IR KOMPETENCIJOS EGZAMINO REIKALAVIMŲ ATITIKTIES LENTELĖ

(nurodyta 21 straipsnyje)

7 straipsnio 2 dalyje nurodyti skerdimo veiksmai	Kompetencijos egzamino dalykai
Visi 7 straipsnio 2 dalies a–g punktuose nurodyti veiksmai.	Gyvūnų elgsena, gyvūnų kančios, sąmonės turėjimas ir jautrumas, gyvūnų stresas.
a) gyvūnų paruošimas ir priežiūra prieš suvaržymą;	Praktiniai gyvūnų paruošimo ir suvaržymo aspektai.
b) gyvūnų suvaržymas svaiginimo ar žudymo tikslais;	Gamintojų instrukcijų, skirtų mechaniniam suvaržymui naudojamos suvaržymo įrangos tipai, išmanymas.
c) gyvūnų svaiginimas;	Praktiniai svaiginimo būdų aspektai ir gamintojų instrukcijų dėl naudojamos svaiginimo įrangos tipo išmanymas. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai. Pagrindinė svaiginimo ir (arba) žudymo įrangos techninė priežiūra ir valymas.
d) veiksmingo apsvaiginimo vertinimas;	Svaiginimo veiksmingumo stebėseną. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai.
e) gyvū gyvūnų pančiojimas ar kėlimas;	Praktiniai gyvūnų paruošimo ir suvaržymo aspektai. Apsvaiginimo veiksmingumo stebėseną.
f) gyvū gyvūnų kraujo nuleidimas;	Svaiginimo veiksmingumo ir gyvybės požymių nebuvimo stebėseną. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai. Tinkamas kraujo nuleidimo peilių naudojimas ir techninė priežiūra.
g) skerdimas pagal 4 straipsnio 4 dalį;	Tinkamas kraujo nuleidimo peilių naudojimas ir techninė priežiūra. Gyvybės požymių nebuvimo stebėseną.
Žudymo operacijos, išvardytos 7 straipsnio 3 punkte	Kompetencijos egzamino dalykai
kailinių gyvūnų žudymas.	Praktiniai gyvūnų paruošimo ir suvaržymo aspektai. Praktiniai svaiginimo būdų aspektai ir gamintojų instrukcijų dėl svaiginimo įrangos išmanymas. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai. Apsvaiginimo veiksmingumo stebėseną ir mirties patvirtinimas. Pagrindinė svaiginimo ir (arba) žudymo įrangos techninė priežiūra ir valymas.